

```

<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<TEI xml:id="manuscript_82" xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
  - <teiHeader>
    - <fileDesc>
      - <titleStmt>
        <title>CATALOGUE OF THE WARDROP COLLECTION ONLINE</title>
        - <title type="full">
          <title type="main">MS. Wardr. f. 2</title>
          <title xml:lang="en" type="alt">Geography or Brief Description of the Environment</title>
          <title xml:lang="ka" type="alt">მოკლედ გამოჩინება გარემოს ქვეყნისა</title>
          <title xml:lang="ka-la" type="alt">mokled gamoc'ineba garemos k'veqnisa</title>
        </title>
        <funder>JISC</funder>
        <principal>Gillian Evison</principal>
      </titleStmt>
      - <editionStmt>
        - <edition n="1">
          First digital edition, TEI P5.
          <date>17 July 2019</date>
        </edition>
        - <funder>
          The project Wardrops' Collection Online is carried out within the framework of
          <ref target="http://rustaveli.org.ge/">Joint Research Programme of the University of Oxford and
          SRNSFG in Georgian Studies</ref>
        </funder>
      </editionStmt>
      - <publicationStmt>
        <publisher>Bodleian Library</publisher>
        <date calendar="#Gregorian">2019-07-17</date>
        - <pubPlace>
          - <address>
            <addrLine>Department of Special Collections</addrLine>
            <addrLine>Bodleian Library</addrLine>
            <street>Broad Street</street>
            <settlement>Oxford</settlement>
            <postCode>OX1 3BG</postCode>
          - <addrLine>
            <ref target="http://www.bodleian.ox.ac.uk/libraries/collections">Bodleian
            Library</ref>
          </addrLine>
          - <addrLine>
            <email>specialcollections.enquiries@bodleian.ox.ac.uk</email>
          </addrLine>
        </address>
        </pubPlace>
        <idno type="msID">MS_Wardr_f_2</idno>
        <idno type="catalogue">Georgian</idno>
      </publicationStmt>
      - <sourceDesc>
        - <msDesc xml:id="MS_Wardr_f_2" xml:lang="en">
          - <msIdentifier>
            <country>United Kingdom</country>
            <region type="county">Oxfordshire</region>
            <settlement>Oxford</settlement>
            <institution>Oxford University</institution>
            <repository>Bodleian Library</repository>
            <collection type="main">Oriental Manuscripts Wardrop Collection</collection>
            <idno>MS. Wardr. f. 2</idno>
          </msIdentifier>
          <head>Mokled gamochineba garemos k'veqnisa </head>
          - <msContents>
            - <summary>
              mokled gamoc'ineba garemos k'veqnisa is a translation of Geografiya ili kratkoe
              zemnago kruga opisaniie [География или краткое земного круга описание] from
              Russian in 1775. Similar texts translated by Prince Gabriel Gelovani in 1782 are
            </summary>
          </msContents>
        </msDesc>
      </sourceDesc>
    </fileDesc>
  </teiHeader>

```

preserved in the National Centre of Manuscript, see Bakradze, A., Bregadze, T., etc., Description of Georgian Manuscripts, Tbilisi, Academy of Sciences of Georgian Soviet Republic, pp. 19-21, 103-104, 322.

</lb/>

Geography

<title>Mokled gamochineba garemos kveqnisa</title>

consists of 31 chapters. The text is written in Mkhedruli script, while Asomtavruli script is, sometimes, used for titles and the first letters of paragraphs.

</summary>

- <msItem xml:id="MS_Wardr_f_2-item1" n="1">

<title xml:lang="ka-Latn-x-ic" key="work_21">Mokled gamoĉ'ineba garemos kveqnisa</title>

<title xml:lang="ka" key="work_21">მოკლედ გამოჩინება გარემოს ქვეყნისა</title>

- <listBibl>

<bibl>CWC, 345</bibl>

<bibl>Cf. 'Geografia, ili kratkoe zemnago kruga opisanie', Moskva, 1710</bibl>

</listBibl>

<textLang mainLang="ka">Georgian</textLang>

<note>Colophon: დასრულდა წიგნი ესე ლეოლრაფია ანუ მოკლედ ქვეყნის სიმრგულისათვის აღწერა პირველ ლათინთა ენისაგან რუსულად თარგმნილი ხოლო რუსულისაგან ქართულად, ხელით ზემ, 1775</note>

</msItem>

</msContents>

- <physDesc>

- <objectDesc form="codex">

- <supportDesc material="paper">

<support>The Manuscript is written on paper. The first and the last pages are missing</support>

- <extent>

- <seg type="leaf">

<num type="leaf" value="220">83</num>

</seg>

- <seg type="dimensions">

- <dimensions type="leaf" unit="cm">

<height quantity="16">16</height>

<width quantity="10">10</width>

</dimensions>

</seg>

</extent>

<foliation> Original foliation in black arabic numbers is in the top corners of each page </foliation>

<collation>The collation of the chapters is as follows: I (1v-9v); II (9v-11v); III (11v-17r); IV (17r-19v); V (19v-23r); VI (23r-27r); VII (27r-29r); VIII (29r-31v); IX (31v-35v); X (35v-38r); XI (38r-40r); XII (40r-41r); XIII (41r-44v); XIV (44v-47r); XV (47r-50r); XVI (50r-51v); XVII (51v-53v); XVIII (53v-57r); XIX (57r-60r); XX (60r-64v); XXI (64v-65v); XXII (65v-67v); XXIII (67v-69r); XXIV (69r-72v); XXV (72v-74r); XXVI (74r-75r); XXVII (75r-75v); XXVIII (75v-76v); XXIX (76v-78v); XXX (78v-80r); XXXI (80r-82r) </collation>

<condition>Several leaves of manuscript have dark stains</condition>

</supportDesc>

- <layoutDesc>

- <layout columns="1">

<dimensions type="line-height" unit="mm"/>

</layout>

</layoutDesc>

</objectDesc>

- <handDesc>

<handNote script="Mkhedruli" scope="major">Mkhedruli</handNote>

</handDesc>

- <decoDesc>

<decoNote>The Manuscript has not decorations.</decoNote>

</decoDesc>

```

- <bindingDesc>
  - <binding notBefore="1710" notAfter="1780">
    <p>The panel is covered with brown leather over wooden board. Leather is covered
      with Emblem depicting angels holding in hands the coat of arms of the Russian
      Empire. The binding is covered with smaller five emblems of flowers. Sewing
      is not visible.</p>
    </binding>
  </bindingDesc>
</physDesc>
- <history>
  - <origin>
    <origDate calendar="#Gregorian" when="1775">1775</origDate>
    </origin>
  - <provenance>
    Bought by J.O. Wardrop from
    <persName key="person_8">Medjid-il-Saltane</persName>
    <date calendar="#Gregorian" when="1911-06-02">1911-06-02</date>
    </provenance>
  - <acquisition>
    <date calendar="#Gregorian" when="1911-03-20">1911-03-20</date>
    don. J.O. Wardrop
    </acquisition>
</history>
- <additional>
  - <adminInfo>
    - <recordHist>
      - <source>
        Description adapted (2019) from the following sources:
        - <listBibl>
          - <bibl>
            <title>David Barret's Catalogue of the Wardrop Collection and of
              other Georgian Books and Manuscripts in the Bodleian
              Library</title>
            <publisher>Published by the Marjory Wardrop Fund by Oxford
              University Press</publisher>
            <date when="1973">1973</date>
            <idno type="VIAF">216536082</idno>
            </bibl>
          </listBibl>
        </source>
      </recordHist>
    - <availability status="restricted">
      <p>Entry to read in the Library is permitted only on presentation of a valid reader's
        card (for admissions procedures contact Bodleian Admissions). Contact
        specialcollections.enquiries@bodleian.ox.ac.uk for further information on the
        availability of this manuscript</p>
      </availability>
    </adminInfo>
  </additional>
</msDesc>
</sourceDesc>
</fileDesc>
- <encodingDesc>
  - <classDecl>
    - <taxonomy xml:id="LCSH">
      - <bibl>
        <ref target="http://id.loc.gov/authorities/about.html#lcsch">Library of Congress Subject
          Headings</ref>
        </bibl>
      </taxonomy>
    - <taxonomy xml:id="local_class">
      - <category xml:id="commentary">
        <catDesc>Commentary</catDesc>
        </category>
      - <category xml:id="supercommentary">

```

```

        <catDesc>Supercommentary</catDesc>
    </category>
- <category xml:id="indices">
    <catDesc>Indices</catDesc>
</category>
- <category xml:id="translation">
    <catDesc>Translation</catDesc>
</category>
- <category xml:id="multipleWorks">
    <catDesc>multipleWorks</catDesc>
</category>
- <category xml:id="abridgement">
    <catDesc>Abridgement</catDesc>
</category>
- <category xml:id="supplement">
    <catDesc>Supplement</catDesc>
</category>
- <category xml:id="papers">
    <catDesc>Papers</catDesc>
</category>
- <category xml:id="documents">
    <catDesc>Documents</catDesc>
</category>
- <category xml:id="extract">
    <catDesc>Extract</catDesc>
</category>
- <category xml:id="gloss">
    <catDesc>Gloss</catDesc>
</category>
- <category xml:id="selection">
    <catDesc>Selection</catDesc>
</category>
- <category xml:id="diagrams">
    <catDesc>Diagrams</catDesc>
</category>
- <category xml:id="notes">
    <catDesc>Notes</catDesc>
</category>
- <category xml:id="letters">
    <catDesc>Letters</catDesc>
</category>
- <category xml:id="versification">
    <catDesc>Versification</catDesc>
</category>
</taxonomy>
</classDecl>
</encodingDesc>
- <profileDesc>
    - <textClass>
        - <keywords scheme="#LCSH">
            - <list>
                - <item>
                    <term key="subject_sh85054247">Georgian prose literature</term>
                </item>
            </list>
        </keywords>
    </textClass>
</profileDesc>
- <revisionDesc>
    - <change when="2020-02-07">
        <persName>Nino Donadze</persName>
    </change>
    - <change when="2019-03-01">
        <persName>Irina Lobzhanidze</persName>
        Updated the transcription and added all references to wiki-data.
    </change>

```

```

</change>
- <change when="2017-07-26">
  <persName>James Cummings</persName>
  Up-converted the markup using
  <ref target="https://github.com/bodleian/georgian-
    mss/tree/master/processing/convertGeorgian2Bodley.xml">https://github.com/bodleian/georgian-
    mss/tree/master/processing/convertGeorgian2Bodley.xml</ref>
</change>
- <change when="2011-05-12">
  <persName>Nikoloz Aleksidze</persName>
</change>
</revisionDesc>
</teiHeader>
- <facsimile>
  <graphic url="folio1r.png"/>
  <graphic url="folio1v.png"/>
  <graphic url="folio2r.png"/>
  <graphic url="folio2v.png"/>
</facsimile>
- <text>
  - <body>
    - <div type="original">
      - <div type="chapter" n="1">
        <pb n="1" f="1r"/>
        - <head>
          <hi rend="color(F0000)">შოკლედ გამოჩინება გარემოს</hi>
          <lb/>
          ქენისა. და განყოფილება ყნსა ნა
          <lb/>
          წილებისა. მისთვის რწნიცა საჯელ
          <lb/>
          მწიფო. რწსამე ნაწილსა შა არ
          <lb/>
          იან. და ყნსავე სახელმწიფოსა.
          <lb/>
          სამმღვრისა დიდება ვინ ვის შორ
          <lb/>
          ის უფროს არს ძალითა. სიმდიდ
          <lb/>
          რითა. მურდახილითა. ანუ სხვი
          <lb/>
          თა რითამე;
          </head>
        - <p>
          <hi rend="color(F0000)">ს</hi>
          აუკუნემ და ყდ შემძლებელმან
          <lb/>
          დწნ პირველად სიბრძნითა თვისი
          <lb/>
          თა მიუწდომელითა დაგუბადა ჩვენ
          <lb/>
          არა არსისაგან ყნ ხილული და არა
          <fw type="catch">ხი</fw>
          </p>
        <pb n="2" f="1r"/>
        - <p>
          ხილული. და მას შინა მიწა და ზღუა
          <lb/>
          შეაერთა. ერთსა სიმრგულისა შინა
          <lb/>
          ბურთისა მსგავს სახედველ. და და
          <lb/>

```

დვა მძმეთა უმძიმესი კენტიწარი
<b/>
რწით შუა გულსა შინა მასზედა
<b/>
ყოველი მიწა და ზღუა დგას . ცაცა
<b/>
ვწ კარავი განვრცელებითა და სიგაო-
<b/>
ნითა. განუზომელითა შემოარტყა მას
<b/>
ქმწისა სიმრგულესა განავრ

ცელა. და ის მზითა მთვართა ბუ

რჯებითა. და ურიცხველითა ვარსკ

ულავითა სახმარად ყოვლისა სული

სათვის ქმწასა ზედა მყოფთათვის
<fw type="catch">ზო</fw>

</p>

<pb n="3" f="2r"/>

- <p>

ზოგადი მშვენიერისა ამის საკვირვე

ლისა და დიდისა ქმწულისათვის შეს

ამკობლად. და რწხს და იქმწება.

მიწა კაცად კაცთათვის. და ყოვლისა

ცხოველისათვის საცხოვრებლად

სახმარ. და თვისითა ნაყოფთა ყწა

ამათ ზრდის. და იპყრობს. ამისთვის

გარდამოკიდებულ არს. ყოველთა ზწ

წყალთა:

</p>

- <p>

წყალიცა რწიცა არს ზღუა (გან

ყოფილწი სიღრმეთა ზედა აღმ

უზომელითა) ესრეთ განუყო და შე

ამრგულა ვწ მით განყოფილებ
<fw type="catch">ითა</fw>

</p>

<pb n="4" f="2r"/>

- <p>

ითა ის ქვეყწისა სიმრგულე ნაწი

ლად ოთხად შეამრგულა და განყო

მაზედანცა ოსთროლოლიას დასდ

გმეწ. ხუთს სიმრგულეს აწუ გან

მასწორებელს. რჰლი არს ავეინ

ქციანი ანუ დღეთა მასწორებელი

და ეგრეთ არს თქმული ვინათგან მზე

მოვა ორგზის ამა სიმრგულესთან.

მაშინ ყოვლის ქვეყნის მყოფთ კა

ცთ სწორს დრეს უყოფს. რლი

იქნება თვესა მართსა. ანუ სევდენსშ

ერსა:

</p>
- <p>
<hi rend="dropcap">ა</hi>
მა სიმრგულესა ეწოდება უმეტ
<fw type="catch">ეს</fw>
</p>
<pb n="5" f="3r"/>
- <p>
ესად ეკვათორ. რლ არს განმასწორებ

ელი, ამისთვის რსულ სიმრგულეს

ქწნისასა ორ ნაწილად გაჰყოფს.

ერთსა ჩრდილოეთისაკენ. მეორეს-

აცა სამჯრეთისაკენ. ამავე ნაწილებ-

ის ორისავ ბოლოზედ არს ორი პო-

ლუსა. რლ არს თარგმანებით ღერძი

ქწნისა. შორის მათსა სრულიად სი-

მრგულე ქწნისა იპყრობების: --

მეორეცა სიმრგულესა უწოდებთ

კიბორჩხალსა ესე არს ოდეს მზე ჩრ-

დილოვეთის ნაწილისაკენ ამა სიმრგ-

ულესა მიუწევა ჩრდილოეთის მჯ
<fw type="catch">არე</fw>

</p>
<pb n="6" f="3v"/>
- <p>
არეს იქნება უგრძესი დღე. უმოკლ-

ესი სამჯრეთისაკენ. მსახლობელთ

რლი იქნება. თვესა ივნისსა იწ

და იმას უწოდებთ ჩვენ მოქცევასა

მზისასა ზაფხულითგან ზამთრისაკ-

****
ენ. და ამა სიმრგულესა აქუს განშ-
****
ორება თვისი განმამორებელზედ
****
ვგ ღრადუსი. . ლ და ნახევარი
****
მინუტი.

</p>
- **<p>**
მესამესა სიმრგულესა ეწოდება.
****
სიმრგულე თხის რქისა. ამისთვის
****
რუმა ნიშანსა ზოდის. თხის რქა
****
შეეხება. და მზე ოდეს მოვა ამა სი

</p>
<fw type="catch">მრ</fw>
<pb n="7" f="4r"/>
- **<p>**
მრგულესთან დევნშერსა: იშ. მამ-
****
ინ ჩვენ მყოფთ ჩრდილოვეთისას
****
უმოკლეს. და მყოფთ სამხრეთისასა
****
უგრძესი დღე ექნება. და უწოდე-
****
ბთ ამას მოქცევასა მზისასა ზამთრიდ-
****
ამ ზაფხულისაკენ. და აქუს ეგრეთი გა-
****
ნშორება განმასწორებელზედ. ვითარ-
****
ცა და პირველსა: - - - - -

</p>
- **<p>**
მეოთხესა სიმრგულესა ეწოდება
****
სიმრგულე არვთივუს. ანუ ღწი
****
ქვეშე და თვისისა. თვით მოვალს ესე
****
სიმრგულე:

</p>
<p> მეხუთე ანთრავთივუს. ამისთვის **</p>**
<fw type="catch">ჯ</fw>
<pb n="8" f="4v"/>

- **<p>**
ამისთვის რუხოხუცებულთ და მსწავლელთ
****
ქწნის აღმწერლებმან განყვეს სულ
****
სიმრგულე ქწნისა ხუთ ნაწილად. დი
****
დად მრგულად. ამათს მესამედს უწო
****
დებენ ზონას] . რლ არს თარგმანებით
****
სარტყელი.]. ამისთვის რუსგავს სარტ

ყლისათა გარშემო სულ ქუჩისა სიმრ

გულესა შემოარულობას და იმათგანსა

პირველსა სარტყელსა ვიტყვით ქვეშე სი

მრგულესა არქტიკონისასა. მეორე ქვ

ემე სიმრგულესა. ეკვატორისასა რღ არს

გამასწორებელი. რღსაცა ცხელ სიმრ

გულე აქვიან. მესამე ქვეშე სიმრგულე

</p>

<fw type="catch">სა</fw>

<pb n="9" f="5r"/>

- <p>

ანთარქტიკონისასა. მეოთხე ქვეშე სი

მრგულესა კიბორჩხლისასა. მეხუთე ქვე

შე სიმრგულესა თხის რქისასა. და მათ

ორსა ესრეთ უწოდენ მოხუცებულთ

აღმწერლებისაგან. რწიცივითა და სიცხ

ით შეზავებული არისო. და უმჯობეს

ცა არსო. უმეტესად სხვებისა საცხ

ოვრებელად კაცთათვის ყოფად: - -

საშუალიცარლი არს განმასწორებ

ელი ეწოდება. შემწველი დიდის სი

ცხის გულისათვის. და სხვას ქუჩებში.

ფრიადის სიცივის გულისათვის საცხო

ვრებელად კაცთათვის. არა მყუდროდ

</p>

<fw type="catch">უც</fw>

<pb n="10" f="5v"/>

- <p>

უცნიათ აწ ყნს დღისათვის გამოცდ

ილებას და მუსაიბბას ვხედავთ. რქვ

ემე ყნა იმათ ხუთთა სიმრგულეთა

ანუ სარტყელთა მრავალ რიგნი ხალხნი

სახლობენ: - - -

</p>

- <p>

და რქვეშე განმასწორებელთა იმყოფ

ებიან. აბამნი. ეთიოპელნი არაბნი. ინ

****
დნი მრავალ რიგნი. ივანნი. ბრაზილ
****
იანნი. პერუვანნი. და მოსახლენი კუნ
****
ძულისა მოლუკვისანი. და სუმატრნი.
****
ახალი შპანია და სხვანიცა მრავალნი:
****
ქვეშე სიმრგულესა ცივისასა სახლობენ
****
მრავალნი. ციმბირისანი. სამიადნი

</p>
<fw type="catch">ლი**</fw>**
<pb n="11" f="6r">

- **<p>**
ლოპნი პორველნი. ისლიანდნი ღრინ
****
რაწნი დასხვანიცა:

</p>

- **<p>**
დადგინებაცა ქმნისა თუ ვისმე გულს
****
მოდგინებით. უნდეს შეგნებად ხამს მას
****
კაცსა ცოდნა ღრადუსტა გინა დარაჯ
****
ისა. ანუ ხარისხი სიგრძეტა და სიგან
****
ეთა:

</p>

- **<p>**
განა ვანგარიშებით პულუს
****
ით რლ არს ღერძი ქვეყნის განმასწ
****
ორებელითგან. ჩრდილოვეთით ანუ
****
სამჭრეთით ყრმა ვიდრე ეოცდა
****
ათამდის:

</p>

<p> სიგრძესა ვანგარიშებთ. მერიდიანი **</p>**
<fw type="catch">თვან**</fw>**
<pb n="12" f="6v">

- **<p>**
თვან რლ არს შუადღე. მთით გამო რლი.
****
ცა არს კუნძულსა თენარიფისვისასა. ვი
****
დრე აღმოსავლეთამდის. და უმეტეს და
****
სავლეთით. სამას სამოცამდის მსგავს
****
სახითა ამითა: .

</p>

- **<p>**
ქალაქი მისირდანი მდგომარე არს: ნზ
****
და ნახევარს ღრადუსზედ. ესე არს განშ-
****

ორება მაღლის ღერძისა სიგრძედეცა ვწ
<b/>

ღრადუსით არს განშორებულ:

</p>

- <p>

და ესეთითა გარიგებითა ყწი ქალაქნი
<b/>

და სოფლები რწნიცა ერთსა სიგრძესა
<b/>

ზწმწოლარე არიან. აქუს დღე და საათე-
<b/>

ბიცა ურთიერთას შორის სწორებით შემ-

</p>

<fw type="catch">ოწმ</fw>

<pb n="13" f="7r"/>

- <p>

ოწმებითა. და რომელნიცა განყოფილ არს
<b/>

ღრადუსებს ქვეშ სიგძეზედ. თუმცა ერ-
<b/>

თათ წვანან საათებში მათაც განყო-
<b/>

ფილება აქუსთ. ოდეს მისირდანს არს
<b/>

შუადღე. მაშინ ბანდ არს. ინდოვეთს ში-
<b/>

ნა შვიდი საათი შუადღეს უკან. და ეს-
<b/>

რეთ ყოველს განშორებულს თხუთმ-
<b/>

ეტს ღრადუსზედ განყოფს საათს:
<b/>

მასვე ჟამსა ქალაქსა ლიმეს. ამერიკას
<b/>

შინა არს ექუსი საათი შუადღეს უკ-
<b/>

ან ამისთვის რომ. ჟღრადუსით სიგძ-
<b/>

ეზედ არს მისირდანზედ მოშორებულნი.
<b/>

ეგრეთვე მათ აქუსთ სწორებით მაღ-

</p>

<fw type="catch">ალი</fw>

<pb n="14" f="7v"/>

- <p>

ალი ღერძი და ეგრეთვე ისივ სწორედ
<b/>

აქუს თავისთვის. სიგრძე დღისა და ღამისა
<b/>

და განყოფება საათი დღისიცა და
<b/>

ღამისა. მოსამატებელი და მოსაკლებელი
<b/>

რაოდენითამე რომელ ქალაქი ანუ
<b/>

მხარე განმასწორებელზედ განშორებით
<b/>

არს. ამისთვის რწაოდენ შორს. რწიმე
<b/>

ადგილი განმასწორებელზედ განშორებულ
<b/>

არს. ესოდენ სიგრძე დღისა და ღამისა
<b/>
მათ მოემატება და მოაკლდება. და ამას
<b/>
მოგახსენებ მსგავსებად.

</p>
- <p>
მსახლობელთ ქვეშე განმასწორებელთა
<b/>
სა აქუსთ სწ წელიწადი დღე და ღამე

</p>
<fw type="catch">სწ</fw>
<pb n="15" f="8r"/>
- <p>

სწორებით შეურევნელად. და რწნიცა
<b/>
განმასწორებელზედ შორებით სახლობ-
<b/>
ენ. ლ ღრადუსით. მათ უგრძესი
<b/>
დღე. იწ საათი. და რწნიცა :6: ღრ-

ადუსზედ მათ უდიდეს დღე იწ საათი.

და 6 ღრადუსზედ მოსახლეს 6დ დღეს

მზე ორიზონტიდამ არ შემოიწევს ეგოდ-

ენივე ზამთრივ აგრევე ოდენ დღეს

ქვეშე ორიზონტიდამ არ შემოიწევს ეგ-

ეოდენვე ზამთრივ აგრევე ოდენ დღეს

ქვეშე ორიზონტიდამ არ გამოიწევს.

და ესრეთ ქვეშე ღრადუსთა იანგარიშე

ვიდრე თვით ღმამდის არვთიჩესკამ

</p>
<fw type="catch">დის</fw>
<pb n="16" f="8v"/>
- <p>

დის. სადაცა არს ერთი დღე და ერთი ღამე

ერთი წელიწადი. და თვითეული ამატგანი

ნახევარი წელიწადი იქნება.

</p>
- <p>
კიდევ ის სულ ქწნის სიმრგულე განიყ-

ოფება ორ ნაწილად. ერთსა უწოდებთ

მოხუცებულათ. მას შწსამნი ნაწილნი

უმეტეს არიან. რემეთუ. ევროპია.

აზია და აფრიკა.

</p>
- <p>

მეორეცა რომელსაც არაიდიმსან პოვნ-

ილებათათვის ახლად. ანუ ახალსა ქმნასა

ვიტყვით. აქუს თვისთვის მეოთხედი ნაწ

ილი რომელსაცა უწოდებთ ამერიკად.

</p>

<p> ამის მიერ მიერ მოვინდომე აღწერად მათ. </p>

<fw type="catch">ით</fw>

<pb n="17" f="9r"/>

- <p>

ოთხთა ნაწილათვის ქვეყანისათა. ევრო-

პა. აზია. აფრიკა. და ამერიკა:

</p>

- <p>

და ამათგან ნაწილებისათა. რწთამე ქმნა

მკარე და ქალაქები თვისთვის თვითეულსა უპ-

ყრიათ:

</p>

</div>

- <div type="chapter" n="2">

- <head>

პირველი ნაწილი რომელსაცა ეწოდება

ევროპად:

</head>

- <p>

ევროპას რწწნიმე იტყვიან აქუს თვისი

სახელი ასულისაგან მეფისა აღენორისაგან

რისისველისაგან. რწიცა ზევსმა ანუ ქარ-

მა წარიტაცა კუნძულსა კრიტისასა. აწ

</p>

<fw type="catch">ესე</fw>

<pb n="18" f="9v"/>

- <p>

ესე არს სიცრუვე ელენთა. და იციან მრ-

ვალთა. რწახელი ესე სადედან გამოვიდა არა

არს ესე უწყებულ. სამძლუარიცა ნაწ-

ილისა ამის არს ესე დასავლეთით. და მო-

აწვა ზღვა დიდი ლუვიანე. სამკრეთითგ-

ან ზღვა თეთრი გინა შუა ქმნისა. აღმოს-

ავლეთითგან ზღვა შავი. და გარდამომდი-

ნარე იმისგან სტამბოლისა თეთრი ზღ-

ვა. და აზოვიტგან დუნის წყლამდი სწო-

რის გზით თვით ცნოვის ზღვამდის. და ესრ-

ეთ სამმლუარი ევროპიისა ესეთია გან-

ყოფილებითა აღგვიწერია:

</p>

<p> და თუმცა ნაწილი ესე ჩანს სხვათა </p>

<fw type="catch">ნაწ</fw>

<pb n="19" f="10r"/>

- <p>

ნაწილთა შორის უმცირეს ყოფად. და წა-

რღუნდამ ნოე მართლისა უმცირესა

ძესა იაფეთს. რ'რღნიმე იტყვიან. მე

მკვიდრობა მას მოეცაო. და რ'ზხს წელთა

ძველთაგან სახელოვანისა. და მკედართ ხა-

ლხის გულისათვის. ნაწილსა ამას შინა.

მყოფთ ყოველთა ზ'ნაწილებთა უპი-

რველესობა მიენიჭა. და პირველ სიმრთელი-

სათვის და აღმომცენარესა აურისათვის. მრ-

ავალ გამომდებელთა ნაყოფათვის. მი-

წისათა და სიმდიდრისა პურისათვის და-

ყოვლისა საზრდოსა კაცთათვის. და პირუ-

ტყუთათვის შემკული არს. ყდენითა პა-

</p>

<fw type="catch">ტი</fw>

<pb n="20" f="10v"/>

- <p>

ტიოსნითა მდინარითა ტბებითა და საკვირ-

ველითა წყაროებითა. არათუ სასმელად. აწ

საკურნებელადცა. მრავალ რიგ საღმობა

თა კაცთათვის: და თუმცა არა აქუს მც-

ხედარსა შ'ნ თვისსა ძვირფასი თვალი. და

ფდღი კეთილ სურნელი. აწ არს სავსე

მადანითა ყოვლის რიგითა. ოქროთა

ვერცხლითა სპილენძითა რკინითა. და სხვი-

თაცა ყოვლითავე და მრავალ რიგის

პატიოსნის ღვნიერებითა და ნაყოფთა ხე-

თასა:

</p>

- <p>

არა აქუს მავნებელი გველი ვეშაპი. და
<b/>
ნადირნი საკვირველნი ვითარცა მჭარესა

</p>
<fw type="catch">ღვ</fw>
<pb n="21" f="11r"/>

- <p>
ღვინსვისასა. ად უპყრიატ. თვისთვის ყო-
<b/>
ველივე პირუტყვი. და ცხენნი ურჩეულ-
<b/>
ესი უმეტეს სხვათა ნაწილებთასა.
<b/>
და უმეტეს შემკულ არს ნაწილი ესე.
<b/>
მშვენიერთა და მრავალ კაცთა ქალაქ-
<b/>
ებითა რომელიცა ნაწილსა ამას შა
<b/>
ესრეთ მრავალ უხუზით. რომ არც
<b/>
ერთს ნაწილსა შა არა არს და ესეოდენ-
<b/>
ნი ჰყავს მეომარნი ურიცხველნი. რომ
<b/>
ზოგჯერ ეს ომცირესი ნაწილი უფლ-
<b/>
ებდა ყოველთა ზა სხვათა ნაწილებთა
<b/>
ვა. ჟამსა ერთობისასა მეფობასა ელენთ-
<b/>
ასა და რომალებთასა. და ვა დედოფალმან გა-

</p>
<fw type="catch">ნავ</fw>
<pb n="22" f="11v"/>

- <p>
ნავრცო პყრობილება თვისი სკიპტრა ყოვ-
<b/>
ელსა ყანასა ზა ვა დღეინდელად დღედ-
<b/>
მდე უფლებასა მპყრობელი დიდი ბატნი
<b/>
ხელმწიფენი რუსეთისანი. დიდთა ნაწილ-
<b/>
თა ზა ასიისათა:

</p>

- <p>
აგრევე დახვანთქარსაცა უპყრეს მის
<b/>
ქვეყნებისაგან მჭრები:

</p>

- <p>
მეფესა ღიმპანისასა აქუს საყმად თვი-
<b/>
სად მრავალნი მჭარენი ასიას შა და ამერ-
<b/>
იკას. აგრევე ხალხი ფურთულაღიისანი
<b/>
გალილისანი მრავალი ქყანა და მჭრები
<b/>
კუნძულნი და ერნი. ასიას შა აფრიკას.

```
</b>
და ამერიკას ქვეშე ჰერობილებასა თვისსა
</p>
<fw type="catch">აქუს</fw>
<pb n="23" f="12r"/>
<p> აქუს: </p>
- <p>
და ესრეთ მითქუამს ევროპიისათვის.
</b>
აწცა განვყოფთ მას ნაწილებსა. რო-
</b>
მელნიცა მხრებში საბატონოები და ხალ-
</b>
ხნი. სხვადასხვასრიგით. აღწერილობ-
</b>
ით დიდებულებათათვის სივრცედ სამძღვა-
</b>
რთათვის. და სიმდიდრეთა მჭარეთა მისთ-
</b>
ვის და როგორითამე გარიგებითა ყოველი
</b>
ვე მჭარე რიგდებ. და როგორიმე ძალი მჭ-
</b>
ედრობატა აქუსთ და სხვა რამე: დავიწყებთ
</b>
პირველ საბატონოდამ ღიშპანისათა:
</p>
</div>
- <div type="chapter" n="3">
- <head>
</b>
სტატეოგო.ფტ იმჟუს
</b>
ნისათა:
</head>
</b>
- <p>
<hi rend="dropcap">ე</hi>
სე მჭარე ანუ. სამეფო ღიშპანისა. არს
</p>
<fw type="catch">და</fw>
<pb n="24" f="12v"/>
- <p>
დაცემული ყრს ევროპის ადგილებზე წო-
</b>
დებულ არს სახელად ამით. რომლისამე ხალ-
</b>
ხისაგან მოსრულსა ასიისაგან:] ძვე-
</b>
ლის საბატონოდამ ეწოდებოდა პანიადა )
</b>
და იქიდან აიყარნენ და მოკიდნენ ადგილსა
</b>
ამას და უწოდეს სახელი ესე ღიშპანიად
</p>
- <p>
მხარესა, ამას სამძღვარი თვისი აქუს სამის
</b>
მჭრითგან შავი ზღუა გარემო შემორტყ
</b>
მული მეოთხიდგან ფრანცუცის მხრით-
```


გან მთა პირინეისა. აქუს სიგრძე ვა

მე ვერსი შვიდასი. და განი ვერსი ხუთასი

ანუ ექუსასი:

არს მჯარე ესე ჰაერით შეზავებული და თუ-

</p>

<fw type="catch">მცა</fw>

<pb n="25" f="13r"/>

- <p>

მცა ოდეს ზაფხულში დიდი სიციხე და გუ-

ალვა იქნება. რაჲს მჯარე კაცთათვის

მრთელ და გამოაქუს მუნ საზრდო კაც-

თათვის. სიმდიდრე მრავლობით. ზე-

თისხილი. შაქარი. ლედვი. ქიმიშ. ლი-

მონი. ნარინჯი. ბროწეული. და ღვინო

მრავალ რიგი. პატოსანი. აგრევე მას-

თან აღმოაქუს. მრავალ რიგი ბალახი

და ძირი სააქიმო.

</p>

- <p>

უფლება აქუსთ ერთათავი თვის თვის მეფე

და რაჲს საქმესა თვისსა დიდსა შეუმო-

წმებელად თვისთა თორმეტთა ვეზირთა-

სა გარიგებას ვერ შემძლებელ არს:

</p>

<fw type="catch">და</fw>

<pb n="26" f="13v"/>

- <p>

და ამათ ვეზირებთა ეწოდებათ. რადა. რა-

არს თარგმანებით ფიქრი. მაღალი სული-

ერნიცა გამგენი დადგინებულ არს მათ შო-

რის კრებითა არხიეპისკოპოზებთასა. და ის-

ინი არიან ათნი. და ეპისკოპოსნი ორმო-

ცდა ათნი: .

</p>

- <p>

უწინარეს წელთასა. საბატონო ესე იყო

განყოფილი მრავალ რიგ სამეფოდ აწცა:

უწინარეს ასთა წელთასა სდ ერთსა

პერობილებასა ქვეშე. გარნა პორთულაღ-
<b/>
თასა მოყუანილ არს. რღიცა შემწეობა-
<b/>
თაგან ფრანცუზთასა. ყრმობათაგან ღი-
<b/>
შპანისათა განდგენ:

</p>
<fw type="catch">გა</fw>
<pb n="27" f="14r"/>
- <p>

გამოჩენილი სამეფო არს მჭარესა ამას კა-
<b/>
სთილია ახალი და ძველი. და ეს ორი
<b/>
ემკუარს. დიდითა და სახელოვანითა.
<b/>
ქალაქებითა. ვა ვალდოლიც ბურღ-
<b/>
ოვ ხალამანკა. და უმეტეს ყრთა თა ლე-
<b/>
დო და მას შა უწინარეს იმყოფებოდა
<b/>
მეფენი ღიშპანიისანი:

</p>
- <p>
ამა ქალაქიდამე. იბ. მიღზედ ქალაქი
<b/>
არს ტახტისა. მარდითი. სადაცა დღეს
<b/>
მეფე ღიშპანიისა იმყოფება. და ამ ქალ-
<b/>
აქიდამე. ე მიღზედ. არს სახელი ვანი მო-
<b/>
ნასტერი. წონსა ლავრენტისა. მსგავსი
<b/>
ამის მონასტრისა. ქვეყანასა ზამცირე

</p>
<fw type="catch">არს</fw>
<pb n="28" f="14v"/>
- <p>

არს სიმშვენერიოთა სიდიდითა სიბრძნით
<b/>
აგებულებითა და სიმდიდრითა:

</p>
- <p>
ამა მეფესა ჰყავს მოყმედ მემკვიდრო-
<b/>
ბათა ნათესავთა მისთასა იათალიან
<b/>
შა სამეფო ნეაპოლიტანსკისა. სიცილ-
<b/>
ისა. და სათავადო. მედიოლანისა:

</p>
- <p>
ვინედერლიანდმიცა პატოსანნი რომელნი
<b/>
მე მჭარეში. ამას გარდა ამერიკაშიდცა
<b/>
დიდროვანნი მჭარეზი და ქვეყნეზი და მიწა
<b/>

ეგრეთვე ინდოვეთსაცა 5 ქვეშე მორჩ-
<b/>
ილებასა თვისსა ჰყავს და ეგეთი აქუს
<b/>
შემოსავალი ხაზინისა თვისისა. რგან-
<b/>
იგებენ. შემოუვა მეფესა წელიწადში.

</p>
<fw type="catch">ოცდა</fw>
<pb n="29" f="15r"/>
- <p>

ოცდა ათი მილიონი. იემფივოვისა. რრ-
<b/>
არს ასლანი. გინა სამი აბაზი. ად რლი-
<b/>
მე ადგილი მისი და მიწა. დიდ არს. ერთ-
<b/>
მანერთზედ მიმორიდებით. და ყოველთვის
<b/>
დამჭირნე არს. შიშისათვის წინა მსაჯუ-
<b/>
ლთა მისთაგან. დიდის ჯარის შენახვას.
<b/>
ამისთვის ის ჯარი მრავალ რიცხუს ხაზ-
<b/>
ინასა მისსა წარაგებენ. და ამის გულის-
<b/>
ათვის თავის სახელმწიფოში თვისთა მტ-
<b/>
ერთა ზნ დიდის ჯარის შეკრებას ვერ-
<b/>
შემძლე არის:

</p>
- <p>
ხალხი შპანიისანი. არს ერთობით დი-
<b/>
დი სული. მცირე მთქმელნი ერთ პირ-

</p>
<fw type="catch">ზედ</fw>
<pb n="30" f="15v"/>
- <p>

ზედ დამადგინებელნი. მეცნიერნი მზრახ-
<b/>
ველნი. ძვირ მახსოვარნი. სხვათა ქვეყ-
<b/>
ნებში თვითან არ დაიარებია. და უცხოს
<b/>
ქვეყნიდამე მისულს კაცზედ შურს იღებენ.
<b/>
ჯარი მათი შეიკრიბება. თვით შპანიაშ
<b/>
იდ. ლ. ათასი. გარნა ფლოზდორისა იტ-
<b/>
ალიასა შნ. სადაცა იქნება მათისავე აზ-
<b/>
ულით ოცდა ათასი კაცი. აქუსთ ხშირად
<b/>
ომი დაბრძოლა შორის ფრანცუზთა. ამი-
<b/>
სთვის რომ ეს ორი ხალხი შორის ურთ-

ერთას მრავლის წლითგან შულღობენ.

<b/>

და დიდი წინა აღმდეგი გულბვირობა აქ-

<b/>

უსთ ერთმანერთზედ. და შერიგებას ვერ

</p>

<fw type="catch">შემ</fw>

<pb n="31" f="16r"/>

- <p>

შემძლე არიან. კეისართა შორის მარად-

<b/>

ის ერთმით არს. მისთვის რომ კეისარი-

<b/>

და შპანიის მეფე. ერთ თაყუანისმცემელ

<b/>

ნი არიან. იწოდებენცა მეფენი შპანი-

<b/>

ისანი და მართლ მადიდებელნი. ამისთვის

<b/>

მისცემია მას შესხმა ესე. რომ მან მე-

<b/>

ფემან შპანიისაგან. ურიები თავის სამ-

<b/>

ეფოთაგან სრულიად განდევნა საუკუ-

<b/>

ნედ. და ურუმებთა შორის შრიგება-

<b/>

არაქუს არა ოდეს: - - - - -

</p>

<pb n="32" f="16v"/>

</div>

- <div type="chapter" n="4">

- <head>

<hi rend="dropcap">ს</hi>

აქელმწიფოთათვის ფრანცუზთასა: -

</head>

- <p>

<hi rend="dropcap">ს</hi>

ახელმწიფო ფრანცუზისა არს. უპატი-

<b/>

ოსნესი და ნაყოფ გამომღებელი. და ძლ-

<b/>

იერი მჯარე და დასავლეთით ყრმა. და აქუს

<b/>

სახელი თვისი ფრაკოვისაგან. ხალხი რლი

<b/>

მე მოვიდა ნემენცვის ქვეყნიდამე. რლი-

<b/>

ცა არს ათას ორასი წელიწადი. ქვეყ-

<b/>

ანა ესე დაიპყრეს და დაჯდნენ:

</p>

- <p>

<hi rend="dropcap">ე</hi>

სე მჯარე განიყოფება დასავლეთი

<b/>

დამ ზღვითა დიდითა ღუვიანითა. და მთ-

<b/>

ითა ღიშპანიისათა. აღმო-

<b/>

სავლეთითგან ქწანა კეისრისა და სამ

</p>
<fw type="catch">ბრ</fw>
<pb n="33" f="17r"/>
- <p>
    ბრეთითგან ზღვა თეთრი. ჩრდილოვე
    <b>
    თითგან ზღვა ვრეთანსვისა:
</p>
- <p>
    <hi rend="dropcap">ე</hi>
    სე მკარე ფჳდ არს მდიდარ იფქლითა
    <b>
    და მრავლის რიგის ღვინოებითა. რლი-
    <b>
    ცა ეგოდენ მრავლობით მუნ დაიბად-
    <b>
    ება რომ არათუ გარნა ხალხი მკრისა
    <b>
    ამის მით განმძღებინ. აჳდ სხვათა
    <b>
    ქვეყანათაცა შინა. ინგლიზმი. და ყო-
    <b>
    ველსა და მკარესა ჩრდილოვეთისასა.
    <b>
    და სამკროთა სადაცა ყურძენი არ დაიბ-
    <b>
    ადება მუნ წარაქუთ:
</p>
- <p>
    <hi rend="dropcap">გ</hi>
    ამოაქუსთ მრავალი მარილი ეგრეთვეცა
    <b>
    დაიბადება მუნ ზეთისხილი ზაფრანა.
</p>
<fw type="catch">ლიმ</fw>
<pb n="34" f="17v"/>
- <p>
    ლიმონი ნარინჯი. და აკეთებენ დიდად
    <b>
    მრავალსა საიას. ქამხას. ატლასსა
    <b>
    და სხვასაცა აბრეშუმთაგან ზარიანებს
    <b>
    განიყოფებაცა მრავალ რიგად განყო-
    <b>
    ფილებად. და უვისთ წარმართებულნი
    <b>
    ერთათვის ერთი მეფე. რჳთვით მკყრ-
    <b>
    ობელი თვისთვის თავად სულიერნიცა.
    <b>
    ყავთ ორმეოცნი არქიეპისკოპოსნი
    <b>
    და უმეტეს ასნი ეპისკოპოსნი. სამ-
    <b>
    საჯულო და სხვა საქმეები მოვლენ
    <b>
    ან რვათა პრალამენტთა მიერ. მათვე
    <b>
    ამეს სამსაჯულოთ რვა მკარე საფეოსა
    <b>

ამის და მათ პრაღამენტებს აქუსთ.

</p>
<fw type="catch">თვ</fw>
<pb n="35" f="18r"/>

- <p>
თვისი საჯდომი ქალაქსა ფარიზისასა
<b>
და ტახტი არს სამეფოსა ამის. ამასდა
<b>
გარნა. რავენე. რენნეს. მორდო. თუ-
<b>
ლზე. ღრენშილე. აქის. და დილიონ: - -

</p>
- <p>
სიდიდე არს მხარისა ამის სიგრძით ვჴ
<b>
მე რვაასი ვერსი. და განი მისი შვიდასი
<b>
ვერსი: ხალხი ამის ფრანცუზისა
<b>
არიან ძველითვე წლითგან საქმეთა შჴ
<b>
ომისათა დიდებულნი. და ურუმთაგან
<b>
იერუსალიმი განათავისუფლა. და იტა-
<b>
ლიას და მრავალს მკრებში იომეს. და
<b>
შემძლებელ არს მეფე მათი. ვჴ დღეს
<b>
სამსახურსა შჴთვისსა ჰყავს ესეთსა

</p>
<fw type="catch">უმე</fw>
<pb n="36" f="18v"/>

- <p>
უმეტეს ასორმოცდა ათი ათასის კაცის-
<b>
ას ჯარსა თვისსა შეინახავს. და ცოდნა
<b>
ჯარისა არს მათ შორის მრავალ მისაჴნ
<b>
ეველი. შესავალსაცა მეფისა ამისსა.
<b>
განავრცობენ ფჴ მრავალსა:

</p>
- <p>
ხალხი ფრანცუზისა არს ფჴ სარჯ-
<b>
ლის მოყვარულნი. და სწავლათათვის
<b>
ცა ბეჯითნი. და ამით შემოივლიან
<b>
ყნა მკარესა ქვეყანისასა. და თუმცა
<b>
თავაზიანნი არიან. მაგრამ ბოროტნი.
<b>
საომრად მიმსვლელნი ფჴ მხურვალე-
<b>
ნი არიან. აჴ მსწრაფლ წარიქცევიან
<b>
და დიდს დაჭირებას ვერ შემძლე არიან

</p>
<fw type="catch">ამ</fw>
<pb n="37" f="19r"/>
- <p>
    აქუსთ თვისი მკედრობა. არათუ გარნა
    <b>
    ხმელსა ზნ. ად ზღვათაცა შნ: . . . .
</p>
</div>
- <div type="chapter" n="5">
  - <head>
    <b>
    ἸΠΕΡΒΥΠΕΡΒΥΠΕ
  </head>
  - <p>
    იტალია არს მხარე. განყოფილი.
    <b>
    მრავალ ნაწილად:
  </p>
  - <p>
    ერთსა იპყრობს ჰაპა რომისა. მეორესა
    <b>
    საერთოდ ვენეტიკნი. მესამე დიდი -
    <b>
    სა თავადისა. ფილორენტისა. სათავა-
    <b>
    დო მედიოლანსკისა. სხვა თავისუფალ-
    <b>
    ნი თავადნი მჯარისა მის:
  </p>
  <p> რომელმანვეცა მჯარესა ამის კეთილ </p>
  <fw type="catch">ად</fw>
  <pb n="38" f="19v"/>
  - <p>
    აღმომცენარისა აერისათვის და უპატო-
    <b>
    სნებათათვის უმეტეს ყრასა ჰკადრა.
    <b>
    წოდებად სახელედვა იტალიას სიცი-
    <b>
    ლიელისაგან რომელიცა მუნითგან მო-
    <b>
    სრულ არს ქუნასა ამას. და სახელი ესე
    <b>
    ზღვა:
  </p>
  - <p>
    სამძღვარი არს მჯარესა ამის აღმოსა-
    <b>
    ვლეთით სამხრეთით და ჩრდილოვით
    <b>
    შემორტყმულ არს მორევი ადრიათისა
    <b>
    და ზღვა თეთრი დასავლეთთაგან. გა-
    <b>
    რნა იყოფება კეისრის ქუნითგან.
    <b>
    მთითა ალპიდიმისათა. მიწა მჯრ-
    <b>
    ისა ამის არს ფდ ნაყოფ გამომცე-
</p>

<fw type="catch">ნა</fw>
<pb n="39" f="20r"/>
- **<p>**
ნარე. იფქლითა ზეთისხილითა. და ღვი-
<lb>
ნითა მრავალ რიგისათა. ხავსებით.
<lb>
ყოვლისა პირუტყვებითა და მთითგ-
<lb>
ან ვლდენ საკვირველსა ქვასა მარმარ-
<lb>
ილოსათა. და ალაზასტრისა აღსაგებელ-
<lb>
ად. უპყრიათცა თვისთვინ მრავალ
<lb>
დიდროვნები და მაგარი ქალაქები. და
<lb>
მათ შორის უდიდებულესი დაუპატიო-
<lb>
სნესი. რომი. ნეაპოლი. ფლორენცია
<lb>
კენეტიკი. დენუია. მედიოლანი. ბონ-
<lb>
ონია. რავენნა. მანთვა. პავია.
<lb>
პადუია ვერონა. მალთვა. ლუვარნა
<lb>
და სხვანიცა. და ვჲ მე არს სამოთხე

</p>
<fw type="catch">შემ</fw>
<pb n="40" f="20v"/>
<p> შემკულ ქვეყანასა ზჲ: **</p>**
- **<p>**
ჰყავსთ ოცდა რვა არქიეპისკოპოსი.
<lb>
და უმეტეს ორასი ეპისკოპოსი. შემო-
<lb>
ერთებულნიცა მხრისა ამისნი მრავალ
<lb>
რიგნი კუნძულნი. სიცილია. ვორს-
<lb>
კია. სარდინია და სხვანიცა:

</p>
- **<p>**
ომი უმეტეს ყოველთა აქუსთ ვენ-
<lb>
ეტიკში და ის გამოჩინებულ არს. მრა-
<lb>
ვლის და მძიმისა მათისა ომისაგან.
<lb>
ურუმთა შორის. რომთა პაპისა მიერ
<lb>
მცირედი რიცხვი ჯარი არს ბრძოლა
<lb>
არავის შორის არა აქუს. გარნა რაოდ-
<lb>
ენნი მე კატარლანი ურუმთა შიშის

</p>
<fw type="catch">გუ</fw>
<pb n="41" f="21r"/>
- **<p>**

გულისათვის ავაზაკნი ჰყავს: - - -

ხალხნი იტალიისანი. არს მრავლობით-

ით მიმსგავსებულნი შპანიელებთასა

გარნა ამპარტავნებით თავაზიანი. და

უცხოს ქმნის მისულის კაცის გამწყ-

ოლნი. შესავალი მკრისა ამის ყოა

მეზატონეთა. ფუდ დიდარს ამისთვის რომ

ერთსა პაპსა შემუვა. წელიწადში.

მილიონი. თი. და ამ ხაზინასა წარა-

გებენ ქრისტიანეთა შემწეობად.

ურუმთა ზუ. ვაწელთა ამას შინა.

წარსცემდა ხაზინასა თვისსა. კეისარ-

თა მიერ მეფეთა ლიტვისათა დაჩი-

</p>

<fw type="catch">თე</fw>

<pb n="42" f="21v"/>

- <p>

თებთა მიერ. [ეგრეთვეცა და სიტყუა

საერთო ჩითებსა აქუს დიდი შემო-

სავალი მილიონი ხუთი ანუ ექუსი.

არა ეგრეთ ვაწინარეს. (და რაში-

სგან უწინარეს ასისა წლისათა ქვეშე

უფლებათა თვისთასა. ჰყუნდა ორი

სამეფო კვიპრიისა. და კრიტისა კუნ-

ძული. ესენი მკლავითა ძლიერითა

ხვანთქარმა ურუმისათა თავისთვის და-

იმონა. ახლა მჭედრობა მათი ზღვათა

შა კარაბლები თორმეტი გინა თხუ-

თმეტი. და ოცი ანუ ოცდა ათი კატ-

არდა. ქალაქი მათი კენეტივი დგას

</p>

<fw type="catch">მც</fw>

<pb n="43" f="22r"/>

- <p>

მცირეცა კუნძულსა შა გარშემორტ-

ყმულ არს წყლითა ხმელის ნაპირიდანე

უმეტეს ათასი ვერსი და მრავლობს.

ყოველითავე რწილა არა გარნა საზრ-

დოდ კაცთათვის აწ და ყრავე სახმარ-

თათვის იხმარება. და რწგარაკსა შწთვი-

სა აქუს მდიდარი მთები ოქროთა ვე-

რცხლითა სპილენძისა. და სხვაცა დას-

ამჯირნო მადნები მინდორსა გამოაქ-

უს ურიცხველი პური და არაყი ტყეები

სავსე არს ველურით ლისითა ლანე-

ითა. და ყწს გვართა მფრინველითა

მდინარესა და ტბასა გამოაქუს მრავ-

ალ გყარი თევზი. და ყოველითავე სი-

</p>

<fw type="catch">მრა</fw>

<pb n="46" f="23v"/>

- <p>

მრავლითა. ესე სახელმწიფო. ფდ არს სა-

ვსებით. კდ აქუს მრავალი საკვირველი

და პატოსანი მთით გამომცენარე. წყა-

რონი რწნილა არა გაჩნა თბილნი არ-

ამედ მრავალს უკურნებელს საღმობას

მისცემს სიმრთელეს წყალნი აწ არს

მუნ და ესეთი რომელნიცა ესეთის მდუ-

ღარებისა სიცხითა აღმომცენარობს

რწ ვერ შემძლებელ არს ხელითა მი-

სთვის შეხებას:

</p>

- <p>

ესევე მჯარე განიყოფება ორ ნაწი-

ლად. ერთი მაღალი მეორეცა მდაბ-

ლად ღერმანიად ეწოდება.

</p>

<fw type="catch">უმა</fw>

<pb n="47" f="24r"/>

- <p>

უმადლესსა უჯირავს თავისთვის ესე ქვ-

ეყნები. წესას-შვაბენ. ფალც. სამეფო

ჩემვისა. რომელნიცა სლავენცვის ენას

წმარობენ. მარავიანშლენისა. ლაუსნიც

სტირინ. სტერმრიში. კარტრია. კარ-

ითენი. და სხვანიცა.

</p>
- <p>

უმდაბლესსაცა ნაწილსა უპყრიეს

ესე მწარეები. სარქიეპისკოპოზი. მე-

ნცვისა. თირისა. კოლოლსკისა. და სა-

ლრათოჩესკისა. და სათავადო ლომორსკისა

მეკლენ ბურსკისა კლევსკისა. ბრანდებურს-

კისა. ისფანსკისა. და საღრაფო ფრიასლ-

იანსკისა:

</p>
<fw type="catch">ხა</fw>
<pb n="48" f="24v"/>
- <p>

ხალხნი კეისრისანი არიან. ძველადვე წლ-

ითგან მწნენ. და რომაელთა შორის. უმეტ-

ეს სხვათა ხალხთასა. დიდი და ფდი

სისხლის ღვრის ომი აქუნდათ. და მრავ-

ად გზის და ამარცხეს. და უფლებასა

ქვეშე თვისსა ვენგერიისასა. და ჩესკისა

და ხუთრიისა. სამეფო დაიმორჩილა.

</p>
- <p>

უფლება ამ სახელმწიფოსი არა არს

თვით მპყრობელობით. აწ გამორჩევა

დით. თავსა ეწოდება ცესრად ცეს-

რად. რწ არს კეისარი. რწსაცა აქუს

თვისი სამყოფელი აუსთრიაში ქალა-

ქსა ვენესა. რწველთაგან თავადნი

</p>
<fw type="catch">სახ</fw>
<pb n="49" f="25r"/>
- <p>

სახლისა აუსთრისაგან გამოვიდნენ. ვურ-

ჯისტრნი. ამათგან გამოარჩევენ უკა-

ნასკნელ სიკუდილთა კეისრისათა. სხვასა

<b>
კეისარსა. სამნი არიან სამძღურნი. და
<b>
ოთხნი ერისკაცნი. მათი სახლები არს
<b>
არქიეპისკოპოსი მენეიცივისა. კოლოლ-
<b>
სკისა. თრევერსკისა. ოთხნი ერისკაცნი
<b>
ესე კურფისტრნი. ბავარსკისა. ფალსკისა.
<b>
საქსონისა. ბრანდებურსკისა. და ესენი
<b>
თავისთავს ბატონად იტყვიან. და ასეთს
<b>
ძალაში არიან. ვა ბავარსკის საქსონისას
<b>
დაბრანდებურსკისას. შეუძლიათ თვითეულ-
<b>
სა თუთხმეტი და დაოტი ათათის კაცის

</p>

<fw type="catch">მე</fw>

<pb n="50" f="25v"/>

- **<p>**

მეომრის ყოვლის სათანადოს აზულის და
<b>
მოწყობილობით. მინდორსა ზა გამოყუ-
<b>
ანა. და ოდეს ცეცარი და კურფისტრ-
<b>
ები პირობას შეაკვრენ. და ძალი ყოვ-
<b>
ლის თავისუფლის თავადებისა. და კე-
<b>
ისრისა შეერთდებიან. მაშინ გაურ-
<b>
ჯელად შეკრებენ ჯარსა კარგისაგან ას-
<b>
ორმოცდა ათი ათასს და უმეტესსაცა.
<b>
შესავლი მათი თეთრისა ერთბამად.
<b>
ძნელი არს აღსარიცხველად. ამისთვის ფდ
<b>
დიდარს ად ამისთვის ესე სახელმწიფო
<b>
მრავალ საბატონოდ განიყოფება და
<b>
ყოველსავე თვითეულად შვებით უფლე-

</p>

<fw type="catch">ბი</fw>

<pb n="51" f="26r"/>

- **<p>**

ბათ მიუთუალამთ. ამისთვის შორის მა-
<b>
თათასა ხშირი შნათვე ბრძოლა აღეზ-
<b>
არდებათ. და მტერთა ზედა დამცემელთა
<b>
ზოგნი წინა აღუდგებიან. და სხვანი
<b>

არ აღუდგებიან. და ზოგჯერ შტერთაცა
<b/>
ზაშეერთდებიან. თვისსავე მამულსა
<b/>
წაოხრებენ. ამისთვის თუმცა ესე სამე-
<b/>
ფო მრავალ ეროვან არს მდიდარ და დი-
<b/>
დცა. მაგრამ ესრეთის მათის ერთმანე-
<b/>
რთს შუა უპირობისათვის. მტერსა არ
<b/>
დიდსა უყოფენ სიტყვის მიცემასა.
<b/>
და წინა აღმდეგობას. -----

</p>
<fw type="catch">ნე</fw>
<pb n="52" f="26v"/>

</div>
- <div type="chapter" n="7">

- <head>
<b/>
ჩინოვანებისა

</head>
- <p>
წინდერლანდისა ქჷანა რლიცა ძველსა დროსა
<b/>
შინა განყოფილ არს. სამოცდა ათს სათა-
<b/>
ვადოს და საბატონოთ აქუსთ თვისი სამძლუ-
<b/>
არი აღმოსავლეთით მდინარეები წყალი
<b/>
იმაზი ჩრდილოვით ზღუა ლუკიანე სამ-
<b/>
ხრეთით და დასავლეთით ფრანცუზთა სახ-
<b/>
ელმწიფო:

</p>
- <p>
ესე მხარესა შა არს ჰაერი თუმცა დამეწყ-
<b/>
ენილი. და ნოტიო. სიახლოვისაგან მრავ-
<b/>
ალტა ჰანჭრობთასა მაგრამე მრთელი არს:
<b/>
ქვეყანაცა მცირე. მთით აღმომცენარე არს
<b/>
სწორ სავესე პურიტა. და სხვათა ნაყოფითა

</p>
<fw type="catch">მი</fw>
<pb n="53" f="27r"/>

- <p>
მიწისათა და ხისათა. და პირუტყვითა მრავალ
<b/>
რიგისატა. და უმეტეს იზრდებიან მოსახლე-
<b/>
ბი მჭარისა ამისანი მეთევზობითა ზღუ-
<b/>
ასა შა. და ვაჭრობითა ყოველსა ქჷანასა
<b/>

ზნ. და ამით უმეტესობენ ყოველთა ზნ
<b/>
ხალხთა ქვეყანასა ზნ. აგრევე მრავალ არს
<b/>
მათ შორს კელთ უფლება მრავალ რიგი
<b/>
რ. ხაია. ქამხა. თავთა. ობიერი. და სხვასა
<b/>
ქნლები აბრეშუმისაგან და მატყლისაგან.

</p>
- <p>
ქვეშე უფლებათაცასხვათა და სხვათა განიყო-
<b/>
ფება ესე მჯარე. ზოგნი ჰყრმოზენ მეფესა
<b/>
შპანიისასა. მისგანვე ომითა წაართვა თა-
<b/>
ვისთვის სამი მჯარე მეფემან ფრანცუზისამ-

</p>
<fw type="catch">ან</fw>
<pb n="54" f="27v"/>
- <p>
ან შვიდნი მესამდღურენი ახლა შეერთებუ-
<b/>
ლნი არიან ერთმანერთნი. მათგანი არს უდ-
<b/>
იდებულესი სამდღვარი. სათავადო გალილი-
<b/>
ისა, და ხალხთაგან სიტყვითა საერთოთა.
<b/>
ვწვენეტიკი რიგდება. და შესავალი და ძა-
<b/>
ლი მათი დიდი არს რწოგჯერ. ხმელსა
<b/>
ზწჯარისა ორმოცის ათასის კაცის. და ზდ-
<b/>
უათა შწხვამალდებისა ასისა და უმეტეს
<b/>
ისაცა. და შესავალი მათი დიდარს. და ბრძო-
<b/>
ლა აქუსთ ხშირ მეზობელთა შორის მეფეთა
<b/>
მეფეთა შორის ფრანცუზთასა. და ინგლიზთა
<b/>
ცა შორის. უწინარესა წელსა შწ. შპანელ-
<b/>
თა შორის ჰქონდათ ბრძოლა ოთხმეოცწელ

</p>
<fw type="catch">და</fw>
<pb n="55" f="28r"/>
- <p>
და მითცა უფლებათა მისთაგან განთავისუ-
<b/>
ფლდენ. აწ იმყოფებიან შეთვისებით კვი-
<b/>
სართა შორის და სხვათა მეფეებთა და ვურ-
<b/>
ფისტრებთაცა. შორის:

</p>
- <p>
ხალხი ამის ნედერლიანდისა უმეტესად არ-

<b/>
 იან მიდრეკილნი ვაჭრობისათვის. და მკედ-
 <b/>
 რობასა თვისსა მოჰყავთ ზღვათა შუარა-
 <b/>
 თუ ხმელსა ზუ. და აქუსთ ქვეშე ჰყრობ-
 <b/>
 ილებასა თვისსა მრავალი მჭარები. ინ-
 <b/>
 დოეთს აღმოსავლეთს შუ. აგრევე დასა-
 <b/>
 ვლეთმიადცა. და ხვამალდებითა თვისი-
 <b/>
 თა განვლიან ყოველსა მჭარესა ქვ-
 <b/>
 ეყანისასა: -----
 </p>
 <fw type="catch">სა</fw>
 <pb n="56" f="28v"/>
 </div>
 - <div type="chapter" n="8">
 - <head>
 <b/>
 სტᄂᄃᄆᄇᄇᄆᄆᄆᄆᄆ

 დათცვისათა:
 </head>
 - <p>
 <hi rend="dropcap">ს</hi>
 ამეფო დათცვისა არს სიდიდით განზომ-

 ილ და გარე მორტყმულ არს მრავალს ალ-

 აგს ზღვითა ლუვიანისათა და მალთისვისათა
 </p>
 - <p>
 <hi rend="dropcap">ა</hi>
 ქუს სამჭრეთითგან სამძღვარი თვისი

 კეისრის ქვეყანა და სხვა შეეხება ზღუ-

 ასა. ძველსა წელსა შუ დიდებულ

 იყო ესე სახელმწიფო აქუნდა ქვეშე.

 უფლებასა თვისსა სამეფო ნორევსკისა

 რწიგა დღესეც მოწესებულ არს. აწ

 შვეთნიცა და ვანდალისაცა. და ნაწილიცა

 ლიფლანდიისა ქვეშე ყმობასა თვისსა ჰყ-
 </p>
 <fw type="catch">ვან</fw>
 <pb n="57" f="29r"/>
 - <p>
 ვანდა. და ახლა მეფეს დათცვისას. უმეტეს

 ოციათასის კაცის შენახვალ ძლივარს შე-

 მძლებელ. და ზღუათა შუ ხვამალდთა

ოცდაათასა. ანუ. ორმოცსა და იმ ძალ-

საც შეუწევნელად სხვათა კელმწიფებთა

სა. დიდხანს შენახვას ვერ შემძლე არს

ამისთვის ერთობა მოუხდენია გარემოს

მისსა დიდთა კელმწიფებთა შორის.

და შემწეობად თეთრსა ივასხებს. და ბრ-

ძოლა ხშირად აქუსთ. მეფეთა შორის შვ-

ეთისათა. ძველის მათის ურთიერთს შორის

ძვირისათვის. და თვით ძირ მდგომობით ძვირის-

ათ. მაგრამ მეფემან შვეთისამან. გასულს

</p>

<fw type="catch">ას</fw>

<pb n="58" f="29v"/>

- <p>

ას სამეოცდა ოთხსსა წელსა შწ. მრავალი

და გამოჩენილები ქვეყნები. აისა სახელმ-

წიფოსანი წაართვა. ვწმხონია და სხვან-

იგა. და ახლა სამძღვარი. შვეთისა ერთი-

სა მწრითგან გარდმოვარდნილი წყალი ზუ-

ნთა, დიდათ მახლობელ. და თუმცა მეფე-

მან დათცვისამან განსცა ის ქვეყნები

კუალად შვეთისაგან წასართმევად. ად

შემწეობისათვის. მეფეთა ფრანცუცისა

თა მისი ქმნა ვეღარ შეეძლო:

</p>

- <p>

ესე საჯელმწიფო მრავლობს პურიითა.

გამოაქუს მრავალი პირუტყუნი. და ცხენი

კარგნი. თევზთაცა საპყრობელი გარემოს

</p>

<fw type="catch">მათ</fw>

<pb n="59" f="30r"/>

- <p>

მათსა. ზღუათა შწ მრავალ არს. შემოსა-

ვალსა აღრიცხვენ მეფეთათვის არა უმ-

ეტეს ორის მილიონისას:

</p>

- <p>

****
ნირველისა. აღმოსავლეთით სახელმწიფო
****
მოსკოვისა. სამჯრეთითგან და თსვისა:

</p>
- **<p>**
<hi rend="dropcap">ე</hi>
სე მჯარე არს ნაყოფ გამომღებელი პურ-
****
ითა. სხვას ჩრდილოვეთის მჯარეზედ.
****
და მრავლობს პირუტყვითა. თაფლითა.
****
სანთლითა. და უმეტეს სიმდიდრე მათი
****
დგას მადანითა სპილენძისათა. და რკინისათა
****
მათ მთებს ესეები გამოაქუსთ. და ამას სპ-
****
ილენძსა და რკინასა სხვადა სხვას გარემ-
****
ემო მჯრებში გაჰყიდვიან და გასცვილიან:

</p>
- **<p>**
<hi rend="dropcap">ე</hi>
სე სახელმწიფო ძველთაგან წელსა შუ
****
იყო უღონო და მცირე. ად ერნი არიან.

</p>
<fw type="catch">მე</fw>
<pb n="62" f="31v"/>
- **<p>**
მეომარნი. და ხელოვანნი. და ამით შეიერთ-
****
ზამეს თვისთვის მეზობელთა მათთაგან
****
მრავალი და გამოჩენილი მჯარები. ვსახე-
****
ლმწიფოსა მოსკოვისაგან მრავალი ქა-
****
ლაქი. კორელსკისა და კერსკისა. მჯრები.
****
ლიტვის სახელმწიფოდმე ლიფლანდია. რიგა
****
და ცხვანცა ქალაქნი წყლისა პირსა. დვინ-
****
ესსა. კეისრიდამ პომოხრსკის ქვეყანა. და
****
კუნძული დიდი. რურელ და ქყანა ბრ-
****
ემენისა და თსვიდამე. სამი მჯარე ისიც
****
ომისა ზემორე გვიქსენებულა:

</p>
- **<p>**
და ესრეთ პყრობილება თვისი განავრცელ-
****
ეს უმეტეს პირველთასა. და შეუძლია
****

</p>
<fw type="catch">ახლა</fw>

<pb n="63" f="32r"/>
- <p>
ახლა თავის თეთრით შენახვა ჯარისა. ხმელ-
<b>
სა ზღუმეტეს ოცისა და ოცდახუთისა
<b>
ათასის კაცისა შენახვა. აგრევე ზღუმ-
<b>
თა შუხვამალდები ორმოცი გინა ორმო-
<b>
ცდა ათი:
</p>
- <p>
ბრძოლა მათი ხშირად მეფეთა შორის
<b>
დათსვისათა: ლიტვთა შორის არა ეგრე სი-
<b>
შორისათვის. მოსკოველთა დიდთა ბატო-
<b>
ნებთა მათის დიდებულებათა შორის
<b>
(ვეების ძლეულის ჳელით) ბრძოლა არა
<b>
აქუს თვითონაც ვეროდეს ვერდაუწყათ.
<b>
და კულავცა მგონია ვერ დაიწყონ. ამი-
<b>
სთვის რომ უწყიან თვისი უღონობა.
</p>
<fw type="catch">აგრ</fw>
<pb n="64" f="32v"/>
- <p>
აგრევე ძეს შორებით ზღუმას გაღმა კა
<b>
რიჟისკისა. მათ მისთვის უშლის და ეძიებენ
<b>
სამარადისოდ განსვენებასა:
</p>
- <p>
შემოსავალსა სახელმწიფოსა თვისისა
<b>
სა განიგებენ ყოფად თუმცა მართალ
<b>
არს მახლობელ სამისას მილიონისასა
<b>
მეფე სახელმწიფოსა ამის ამის არს თვით
<b>
მპყრობელი. და თუმცა არა დიდი ხანი
<b>
არსნრომ იყუნენ ხუთნი კაცნი მეხე-
<b>
ლენი. ურომელტამე ვერ ძალედვა მეფ-
<b>
ესა საქმეებთა დიდთა გარიგება. და
<b>
ეწოდებოდა მათ ხუთთა მობელეთა.
</p>
<p> პირველი სახელმწიფოსა დროთც. რომელ- </p>
<fw type="catch">არს</fw>
<pb n="65" f="33-34r"/>
<p> არს ნაიბი მეფობისა: </p>

```
<p> მეორე მაში. ანუ. სახლთუხუცესი: </p>
<p> მესამე ადიმერალი რლ არს ზღვის სპასალარი </p>
- <p>
    მეოთხე კანცლერი მარიგებელი უცხოს
    <b>
    ქვეყნის საქმისა:
    </p>
- <p>
    მეხუთე სახელმწიფოს ხაზინადარი.
    <b>
    ად ისინი თანამდებნი არიან. ისმენენ
    <b>
    ყოველსა შუამეფეთაგან:
    </p>
- <p>
    ტახტი ამ სახელმწიფოსი არს სთევლ-
    <b>
    ობ. სადაცა მეფე იმყოფება. სულიე-
    <b>
    რთა ზნჳყავთ ვჳდათსვით არხიეპისკო-
    <b>
    პოსნი. სარწმუნოება აქუსთ შვედთა.
    <b>
    ვჳდა თვის ლორანისა თვითონაც ივა-
    </p>
<fw type="catch">ნდ</fw>
<pb n="66" f="34v"/>
- <p>
    ანდელიან იწოდებენ. და ესე ლუთორმან
    <b>
    გამოიღო. და რჯულის დადებაც გამო-
    <b>
    იღო. თვისი კეისრისა დროში. მეხ-
    <b>
    უთესა მეფობასა შინა მცირითა
    <b>
    რითამე უმეტეს ასსამეოც წელ:
    </p>
</div>
- <div type="chapter" n="10">
  - <head>
    <b>
    სწჳთჳღსწღწჳს
    <b>
    ლიტვსათა
    </head>
  - <p>
    სამეფოსათვის ლიტვისა. სამძღურითა
    <b>
    თვისითა შეეხება აღმოსავლეთით.
    <b>
    და ჩრდილოვეთი სახელმწიფოსა მო-
    <b>
    სკოვისასა. და ლიფლინდისირსა. დასავ-
    <b>
    ლეთითგან შლენსკისა და რავისასა.
    </p>
<fw type="catch">სამხ</fw>
<pb n="67" f="35r"/>
- <p>
    სამჯრეთითგან. ვლახეთისა. და ვენგერისს
```

<b/>

სახელმწიფოს:

</p>

- <p>

სიდიდით იქნება დანცვიდამ ვიდრე. სა-

<b/>

მძღურამდე ურუმისათა. ვერსი რვაასი

<b/>

და განი მისი შლეინსკის ქვეყნიდამ. სამ-

<b/>

ძღურამდე სახელმწიფოსა მოსკოვისათა

<b/>

ერთობით ლიტვთა მრ. ვერსი ექუს-

<b/>

ასი. ანუ მცირითა რითმე უმეტეს.

<b/>

მაგრამ არს მრავალ ეროვან. და ოდეს

<b/>

საომრად შემოკრებიტა ერთობით.

<b/>

შეუძლიათ შეკრებად ცხენოსნისა ორ-

<b/>

მოცისა. გინა ორმოცდა ათისა ათა-

<b/>

სის კაცის ჯარისა გამორჩეულისა. მასთან

</p>

<fw type="catch">ქვე</fw>

<pb n="68" f="35v"/>

- <p>

ქვეითისანი.რვა გინა ათისათა-

<b/>

სის კაცისას. ად წინასწარ ეტლთა მო-

<b/>

რულობენ:

</p>

- <p>

ძველსა წელსა შუ ერთა ამათ ჰქონდ-

<b/>

ათ. ომი დიდი პრუსთა შორს. შვედ-

<b/>

თა. ნემეცვთა. ურუმთა. თათართა.

<b/>

ვენგერთა. ვლახელთა შორის. უმეტეს-

<b/>

ცა. დიდთა ბატონთა მეფეთა მოსკოვისათა შორის

<b/>

და ესე ომები მათ შორის აღმოიწყება

<b/>

უზომოებათა ღელვათაგან აზნაურთა

<b/>

მათთაგან. რწნიცა არიან ესრეთ.

<b/>

აღვირ უსხმელ. დადგინებაშიდ. რწო-

<b/>

გჯერ თავის ბატონზედაც არ შეიკდებენ

</p>

<fw type="catch">მახ</fw>

<pb n="69" f="36r"/>

- <p>

მახვილისა აღებასა. და ახლა მახლობელ სა-

<b/>

მეოცის წლისა. დაუცხრომელსა ომსა შუ
<b/>
გარემოს თვისთა მეზობელთასა შორს არი-
<b/>
ან. და ამისგანცა და დიდის სიმძიმის-
<b/>
აგან. მეზატონეთა თვისთაგან. ერთობით
<b/>
ხალხნი მათნი მოიწვევიან სიღარიბესა
<b/>
და დავრდომილებასა შუთავისსა მისაცე-
<b/>
მის ხაზინით. დიდის ჯარის შენახვას
<b/>
ვერშემძლე არიან. ამისთვის შემოსავალი
<b/>
სკარბა მეფეთა მიერ და ლიტვისაცა. ორ-
<b/>
ივ ერთობით წელიწადში ძლივ მიაწევს
<b/>
სამს მილიონამდის რუბლისა:

</p>

<p> შესავალი და სავსება. ამა საბატონოსი </p>

<fw type="catch">გარნა</fw>

<pb n="70" f="36v"/>

- <p>

გარნა პური. რომელიცა მათ უმეტეს პუ-
<b/>
რის მომცემი მჯარე მსცემიათ. და წყლი-
<b/>
თა ვისლითა. წარგზავნიან. დანცკამდის
<b/>
და კოროლეცამდის. და ჰყიდიან თეთრზედ
<b/>
და ყოველისავე საქონელსა შუ განსცვლიან
<b/>
აგრევე და პირუტყვიც მრავალ. და ცხ-
<b/>
ენიც კეთილ მუნ არს და სხვას ქვეყნე-
<b/>
ბშიაც განჰყიდიან. ლიტენი სარწმუნ-
<b/>
ობით არიან. ეკლესია დასავლეთისა.
<b/>
და მართალი მადიდებელნი აღმოსავლეთ-
<b/>
ისანიცა. მათზედ უმრავლესნი იყუნ-
<b/>
ეს. მაგრამ იწროებათა და დევნულებათ-
<b/>
თვის მცირედი არა ხდ დასავლეთისაკენ

</p>

<fw type="catch">მი</fw>

<pb n="71" f="37r"/>

- <p>

იდრკენ. არიანცა მათშორის მრავალნი
<b/>
ლოთრანნი და კალვინნი. რწნიცა შუ-
<b/>
ებით სარწმუნოვებითა თვისითა საღთო-
<b/>

სა ჟამსა აღასრულებენ. მასთანვე და
<b/>
ურიებიცა. ფჳდ მუნ მრავალი არს. და
<b/>
ისინი გარნა მდიდრდებიან იჯარითა
<b/>
სოფლისა და დაბისათა და სირაჯობითა:

</p>
</div>

- <div type="chapter" n="11">
<b/>

- <head>

<b/>

საქელმწიფო. ცნობილი

<b/>

ინგლისათა.

<b/>

</head>

- <p>

<hi rend="dropcap">ს</hi>

ახელმწიფო ინგლისა განიყოფება

<b/>

სამ სამეფოდ. ორი ერთსა კუნძულსა შინა

<b/>

ინგლისისა და შკოთისა. და მესამე.

</p>

<fw type="catch">ირლ</fw>

<pb n="72" f="37v"/>

- <p>

ირლიანსკისა კუნძულსა შჳ:

<b/>

ამა სახელმწიფოსა სამძღვარი თვისი აქუს

<b/>

ყვლის მჭრითგან ზღვა ლუვანე. და არც

<b/>

ერთის სახელმწიფოდამ სამძღვარი არა აქ-

<b/>

უს. და არს სახელმწიფო მდიდარ და საე-

<b/>

სე ფჳდ პირუტყვითა უმეტესსცა ცხურის

<b/>

რლისა მატყლისაგამე აკეთებენ ისინი.

<b/>

საიასა და სხვასა საქონელსა. და გააქუ-

<b/>

სთ ყოველსა მჯარესა. იფქლი მუნ ფჳდ

<b/>

მრავალი დაიზადება. და მადანისაგანაცა

<b/>

მათაში მრავალი გამოდის კალა და ტყვია

<b/>

და უმეტეს მდიდრდებიან ერნი ამის სა-

<b/>

ხელმწიფოსანი ვაჭრობისაგან და მრავ-

</p>

<fw type="catch">ად</fw>

<pb n="73" f="38r"/>

- <p>

ალი აქუსთ. აგრევე მათ ხვამალდები.

<b/>

მით მოივლიან ყოველსა მჯარესა ქვეყა

<b/>

ნისასა. და ძალი მათი და დგინებულ-

<b/>

არს ზღუათა შუაშეუძლიათ ხვამა-

<b/>

ლდთა ასიისათა. შეკრება. და ხმელსა

<b/>

ზედა ეყოლებათ მათ თავისის თეთრით

<b/>

ორმოცი ათასი კაცი და უმეტესიცა.

<b/>

შესავალი ამა სახელმწიფოსა. განიგ-

<b/>

ებენ. იქნება მილიონი ათი. მაგრ-

<b/>

ამ რლიც შემოსავალი მოწესებულ არს

<b/>

მეფის სასახლისათვის ის არს სხვა. და რო-

<b/>

მელიც საერთოთ სახმარ არს. მას მოჰკ-

<b/>

რეფენ მოკრეფითა მსგავსებათასა. ყოვ-

</p>

<fw type="catch">ელ</fw>

<pb n="74" f="38v"/>

- <p>

ელთა ერთა ზედა ჟამსა ერთსა შუამის-

<b/>

ასა. და ომი ოდეს გარდასწყდება. მაშ-

<b/>

ინ მოკრეფაც დაცხრება. აქუსთ ხშირი

<b/>

ბრძოლა გალატელთა შორის თავისის

<b/>

შესამენის გულისათვის. ვაჭრობათა

<b/>

შუაგრევე. და ფრანცუცის მეფეთა

<b/>

შორის ძველის ჩხუბის და ბრძოლის და

<b/>

შეუერთობლობისა და უმეტესად სხვა

<b/>

და სხვა რიგის სახელმწიფოსა თვისსა

<b/>

შუამყოფთა სარწმუნოებებისათვის. რო-

<b/>

მლისაგანმე მრავალი რიგი. ხშირი ში-

<b/>

ნათვე ომი აქუს. წარმართობს საბატო-

<b/>

ნო უფლოებითა. არა თვით მჰყრობელობ-

</p>

<fw type="catch">ითა</fw>

<pb n="75" f="39r"/>

- <p>

ითა არამედ ერთობით ერთგან ამისთვის

<b/>

სახელი მათი ორ რიგად აქუსთ. ერთი

<b/>

იხსენება. უფროსად მაშიგან არსმე

<b/>

ვეზირნი. და დიდებულნი მოერესა
<b/>
შს სდ მოწმობითა საბატონოსა მა-
<b/>
თისაგან. გამორჩეულნი კაცნი. და
<b/>
ესრეთ ყოველთა საქმეთა დიდთათვის
<b/>
არჩევნ დაემოწმებთან:

</p>
</div>
- <div type="chapter" n="12">
- <head>
სსსსსსსსსსსს

ვენგერისათა
</head>
- <p>
<hi rend="dropcap">ს</hi>
ამეფოსა ვეგერისასა აქუს სამძლუ-

არი თვისი აღმოსავლეთით ვილოხეფ-
</p>
<fw type="catch">და</fw>
<pb n="76" f="39v"/>
- <p>
და შვიდ ქალაქი მოლდავისა. სამკრეთით

ურუმისა. დასავლეთით აუსტრისა.

ჩრდილოვით ლიტვისა. უწინარეს

მრავლისა წელსა შს. ამ მჯარესა თი-

სი მეფე ჰყუნდა. ერნი არიან და

სხვას რიგით ენით ლაპარაკობენ და

ომშიდაც იყუნენ ფდ სახელოვანნი

და მოსავალი ამ სახელმწიფოსი იყო

დიდი ამისთვის რამე მადანი აქუს.

ოქროსა ვერცხლისა. და სხვებით ნა-

წილითაცა უმეტეს იყო. ქვეშე

მორჩილებასა ურუმისასა. ნაწილი

ქვეშე კეისრის პერობილებასა. ამავე
</p>
<fw type="catch">წე</fw>
<pb n="77" f="40r"/>
- <p>
წელსა შს მცირე არა სდ ესე სამეფო

მოყუანილ იქმნა. პერობილებათა

კეისრისათა.
</p>

- <p>
ტახტისა ქლაქი მათი არს ბუდუში.

ახლა აღებული კესირისაგან:
</p>

</div>

- <div type="chapter" n="13">

- <head>
ԳՇԳՇԿԳՇԳՇԻՆ

ყირიმისათა:
</head>

- <p>
<hi rend="dropcap">b</hi>
ამსცა აღწერად ევროპისა ნაწილსა

შა. მჯარე ხერსონისა რომელსაცა ძველ-

თაგან თავრივად ხერსონისად ელენთა

უწოდეს. ახლა მას ვიტყვით გინა

უწოდებთ ყირიმად ესე სამეფო არა

</p>

<fw type="catch">დი</fw>

<pb n="78" f="40v"/>

- <p>
დიდებთა. არცა სიმდიდრითა. აწ ბორ-

ოტყოფითა. მოსახლენი ამისნი ამისნი

ამისთვის ყრ მათი ცხოვრება მდღ

ევარი პური მიუთვალავთ. ერთით

გარნა ავაზაკობითა. და რუამოდიან

ამ შეჩვენებულის ბუდისაგან. მრავა-

ლნი ათასნი მოსახლენი მჯარისა ამისანი

რომელთაცა უწოდებთ თათარნი ყირიმ-

ისანი. მრავალ რიგს ქრისტიანეთასა

არესა. გარემოს მათთა მდებარეს მჯ-

არებს. და წარტყვენენ. ზოგჯერცა

კაცთა და პირტყუთაცა. მრავალსა

ათასსა. და ზოგთა მუაობათა მძიმე-

</p>

<fw type="catch">თაგ</fw>

<pb n="79" f="41r"/>

- <p>
თაგან. მჯარესა მათსა შა. მიწის კეთ-

ებითა. პირუტყუთა მწყემსობითა. და

კლდითა მძიმის ქვისათა მთით გამო.

****
და სხვას სარჯლითა. აგრევე შებორკილებუ-
****
ლუნი და შეკრულნი. ვერ წარეველტვიან
****
ზოგთაცა გაჰყიდიან უმძიმესა მუშაო-
****
ბასა შუ. ურუმთა მიერ კატორღათა-
****
თვის. და სხვათა წამებითა მძიმითა
****
განიგებენ. ოდეს არს მდიდარ. ანუ კე-
****
თილ შობილ. ფასსა დიდსა მათზედა
****
აიღებენ. მაგრამ ის ტყვებინ ესო-
****
დენ წელ მათ უნებლიეთ მძიმესა
****
სასჯელსა და მწუხარებასა შუ, ნამყ-

</p>

<fw type="catch">ოფ</fw>

<pb n="80" f="41v"/>

- **<p>**

ოფ. ანუ მტერთა გულისათვის რღის
****
ამე ბოროტისაგან მწამვლელობათათ
****
ვის თავის თავს დაიხსნიან. და მოვლენ
****
ან თვისსა მჯარესა შუ ანუ მასთან
****
საომრად ურგებ იქმნებიან. ანუ სა-
****
ლმობიერ იქმნებიან. ანუ მსწრაფს
****
მოკუდებიან.

</p>

- **<p>**

ესე მჯარე არს გარე შემორტყმულსა
****
გავს კუნძულთასა. დასავლეთით
****
და სამხრეთით მოაწვა ზღვა შავი რომ-
****
ელსა პონტოტ ავექსენთ უწოდების. აღმოსავ-
****
ლეთით ზღვა აზოვისა. ჩრდილოე-
****
თით მისივე ზღვისა. გარდამოვარდნი

</p>

<fw type="catch">ლი</fw>

<pb n="81" f="41r"/>

- **<p>**

ლი მათ სითხისათვის დამპალოს ზღუად
****
უწოდებენ და მიწათა მიერ. მცირითა
****
ქედითა შეეხო. რომელიცა ერთის შემდ-
****
გრისაგან მეორეს შემდგრამდის. ზვავითა

****
და თხრილითა მიწისათა განყოფილარს
****
და ამას ზნ ციხე დაუდგამსთ მას. პერე-
****
კოპად უწოდებენ. წინასწარ მის ცი-
****
ხისა მიწა ნეპრამდის და დონამდის. და
****
ქალაქებამდის. პატარა რუსეთამდის.
****
არს ყოველი გვარი ტყე და ხეები დიდ-
****
ები გარდაკაფული. გარნა ნეპრისა და
****
მის წყლებისა პირსა რომელიც მას
****
შეერთვის. მის პირებზედ არა დიდი

</p>
<fw type="catch">ტყ**</fw>**
<pb n="82" f="41v">

- **<p>**
ტყეები. ამისთვის მინდვრად უწოდებენ
****
და სამყოფითა კაცთათვის ცალიერი არის
****
მერმ იზრდება მუნ ბალახი ივნისში
****
და უადარესცა იწყებს ხმოზად. და შეი-
****
ქმნება თეთრი და მცირისა ცეცხლისა
****
გან ქართაგან აღმოსრულთასა აღირ-
****
უჯვის. და მცირესა ჟამსა შუ. მრავა-
****
ლს ვერსზედ. ფდის და მსწრაფლ რბე-
****
ნით ის მინდვრები მიწვის. და ესე
****
საქმე არს არა მცირე ზღუდე ვა მერე დამშლელი ყო-
****
ველთა ერთათვის. პუბად გაშლილთათვის მკარ-
****
ესა ამას ზნ ავაზაკებთასა:

</p>
- **<p>**
<hi rend="dropcap">ს**</hi>**
იდიდე კუნძულისა ამის არს სიგცე

</p>
<fw type="catch">და**</fw>**
<pb n="83" f="42r">
- **<p>**
და სიგაგანე მცირითა რითმე უფროს
****
ასორმოცდაათი. ანუას ოთხმოცი.
****
ვერსი. ქალაქები. ქაფა. მას
****
ვე პირველ ბერძენნი თეოდოსეთ უწ-
****

ოდდენ. მასუკან ვერჩა. ვოზლოვი და

ცხვებიცა. არა მრავალნი. თვით ხა-

ნი ზის ცხოვრებს ადგილსა წოდებ-

ულსა ბაღსა სარიას. რომელიცა დგ-

ას სიგძეზედ უგალავნოთ. და სხვა თა-

თრები იმყოფებიან დაბათა და სო-

ფლებთა შწ ისინი მრავალ

არიან:

</p>
<pb n="84" f="42v"/>
- <p>
ძალი მათი ზოგჯერ ხანთა მიერ გამოვლე-

ნან. ასი ათასი. ზოგჯერ უფროსი.

მაგრამე კარგის და გამორჩეულის ჯარისა

შეუძლიათ შეკრებად. სამოცი ანუ სამ-

ოცდა ათი. და ამით უმეტეს ზაფხუ-

ლსა შწ დიდსა ვრცელსა ზწ მინდორსა

დიდსა შებმასა უყოფენ სხვისა ჯარსა თავ-

დასხმითა თვისითა. და დიდად ხელოვან-

ნი არიან ცხენთა ზედა ჯდომისა და

ცემისა. დასოფლებსა და დაბნეებსა. და

მჟარებსა მით თვისითა. დაუბრკოლებ-

ელითა თავ დასხმითა უბადურად ჰყო-

ფენ. მოსმინებასა შწ ესენი არიან.

</p>
<fw type="catch">ხვ</fw>
<pb n="85" f="43r"/>
- <p>
ხვანთქართა ურუმისათა. ამისთვის რომ

ისინი ურუმთა მიერ ერთ სარწმუნოე-

ბანი. და ენითაცა მცირითა განიყო-

ფიან. და ამისთვის სტანბოლის აღებას

უკან. ურუმის ხვანთქარმან მათ მხ-

არე ესე ყირიმისა მისცა. მასშიგან.

პირველ ბერძენნი. გლახნი. და ღენუე-

ცნი იმყოფებოდნენ:] და ახლა ოდ

ესმე ხვანთქრისა რომელსამე ქრისტან-

ეთა მხარეთა შორის ომი ექმნება.

მაშნ ის მას ძალითა თვისითა ნაწი-

ლისაგან გინა სრულობით. შემწეობს

და მისგან აროდეს ეგების თავისის დაჭირ-

</p>

<fw type="catch">ები</fw>

<pb n="86" f="43v"/>

<p> ებისათვის უკუნ ექცევან: </p>

- <p>

<hi rend="dropcap">ა</hi>

მ საბატონოში დაიბადება იფქლი

და ფეტვი. რომელსა ჰურსა იყიდინ მათ-

გან ურუმნი. აგრევე დაპირუტყვნი-

ცა მრავალ არს. დაყურმენიცა ნა-

წილისაგან არს. და რჯხს არას ფრით

ესრეთ. ვაზემორე ამისსა მითქვამს

ეგების ავაზაკობითა. და დევნულეები-

თა იზრდებიან. ტყვეთა განყიდინ და

აროდესცა ყოველთა ქრისტანეთა შორის

მშვიდობა არა აქუსთ არამედ ოდეს ერთთა

შორის შერიგდებიან. მაშინ მეორეთა

შორის ბრძოლასა იწყებენ:

</p>

<fw type="catch">ად</fw>

<pb n="87" f="44r"/>

</div>

- <div type="chapter" n="14">

- <head>

<hi rend="dropcap">ა</hi>

ღწერა მეორისა ნაწილისა. ასიისათ

ვის ::

</head>

- <p>

<hi rend="dropcap">გ</hi>

ვიქმნია აღწერა ევროპისათვის. მო-

ვადგებით აწ აღწერად მეორესა.

ნაწილსა ასიისასა:

</p>

- <p>

<hi rend="dropcap">გ</hi>

ანიყოფება ესე ნაწილი ჩრდილოვეთ-
<b/>
ით ყინულის ლოდისთვის. ზღვითა. ციმბირითა.
<b/>
სამძღვრისა აღმოსავლეთით. ჩინეთის
<b/>
საბატონო. და ზღვითა ლუვიანესითა. და
<b/>
საბატონოთა ოპონისათა სამხრეთით
<b/>
აფრიკა დაეგვიპტე და აღმოსავლეთითგანაც
<b/>
წყალი დუნა და დონი:

</p>
- <p>
ესე ნაწილი სხვას ნაწილებზედ. სიდ-
<fw type="catch">იდ</fw>
<pb n="88" f="44v"/>
<b/>
იდითა. სიმდიდრით და სიმრავლით. არს-
<b/>
ცა მაშიგან ყოველითა გუარი მწარისაგან
<b/>
ყლი ნივთი და თვალნი ძვირ ფასნი ფრ-
<b/>
იად გამოდის:

</p>
- <p>
ესე ნაწილი უდიდებულეს იყო სხვათა
<b/>
ზა და რგანიგებენ ვაჟე ამა ნაწილს
<b/>
შა დანერგულ იყოს სამოთხე. და პირ-
<b/>
ველ ქმნული კაცი ადამ მას შაშექმნ-
<b/>
ილ იყოს და ეშმაკისა ცთუნებითა დაე-
<b/>
ცა. და კდ მოსვლითა განჯორციელებითა
<b/>
მაცხოვრისა ჩვენისა ღმისა იესო ქრის-
<b/>
ტესითა ნათესავ კაცთა გამოხსნილ იქ-
<b/>
მნა. და ყოველი საცხოვრებელი საქმე

</p>
<fw type="catch">მა</fw>
<pb n="89" f="45r"/>
- <p>
) მათთვის. ძველისა და ახლისა აღთქმი-
<b/>
სასა იმოწმებენე აქ შემოულიათ აგრე-
<b/>
ვე. ამაჲ ნაწილსა შა. და პირველად ერ-
<b/>
თ უფალნი ასურასტანისანი. და პურასკისა
<b/>
აღმალდენ ჴელმწიფენი:

</p>
- <p>
ესე ნაწილი ასიისა განჴყო რღნიმე.

<b/>
ექუს ნაწილად. მათგანაც პირველი
<b/>
ქვეშე უფლებათასა დიდთა ბატონებთა
<b/>
და მეფეთა მოსკოვისათა. ვა სამეფო
<b/>
ყაზანისა. და აშტარხანისა. და მიწა შო-
<b/>
რის დონისა და შორის ედილისა. აგრე-
<b/>
ვე დიდი და ფუდ ვრცელი სამეფო ციმ-
<b/>
ბირისა. რღიცა თვით სახელოანთა ზღ-
</p>
<fw type="catch">უდ</fw>
<pb n="90" f="45v"/>
<p> უდედმდე მიაწევს. </p>
- <p>
<add place="margin-left">მ</add>
<hi rend="dropcap">მ</hi>
ეორე ნაწილი ახლა ქვეშე პერობილობ-
<b/>
ასა ურუმთასა. რამეთუ სტამბოლიდამ
<b/>
ანატოლით მიერ ვიდრე პალესტინადმდე
<b/>
და წყლამდის ევფრათამდე. და მიწამდის საქ-
<b/>
<add place="margin-left">გ</add>
ართველოსამდე: - მესამე ნაწილი ცალე-
<b/>
რი მინდვრები. და ბიაზნები დაფარულს
<b/>
მოსახლობითა ურიცხველითა კალმურითა
<b/>
თათრითა. მუნღალითა და სხვათა ჩირგუნა-
<b/>
რითა ქვემოსახლეთა ხალხთაგან: . . .
</p>
- <p>
<add place="margin-left">დ</add>
<hi rend="dropcap">მ</hi>
ეოთხე ნაწილი ქვეშე წარმართებასა ძლ-
<b/>
იერისა ხანისა ჩინეთისათა. მეხუთე მრ-
<b/>
ავალ რიგი სამეფო ინდოეთისა. რომელ-
</p>
<fw type="catch">ნი</fw>
<pb n="91" f="46r"/>
- <p>
ნიცა აღსავსე არიან სიმდიდრითა დი-
<b/>
დითა. -----
</p>
- <p>
მექუსე ნაწილი ყაენისა ყიზილბაშთა-
<b/>
<add place="margin-right">ვ</add>

სა. მასვე ნაწილსა ზედა მოწესობს
<b/>
დიდი კუნძული ევიპრიისანი. ზღუასა
<b/>
შუთერსა აღმოსავლეთითცა დიდ-
<b/>
სა ლუკიანეზედ. ესეები. სუმართა. ია-
<b/>
ვა. ბორენა. ველბეს. ბაღდადი. მიჩ-
<b/>
ლუვი დილილო. ლუვონ. და იაპონისა:

</p>
</div>
- <div type="chapter" n="15">

- <head>
სტუქსუქიჟოღცტქუს
<b/>
ურუმისათა:

</head>
- <p>
<hi rend="dropcap">პ</hi>
ირველ აღწერასა ვიწყებთ სახელმწიფო-

</p>
<fw type="catch">თა</fw>
<pb n="92" f="46v"/>
<p> თა ურუმისათა: </p>

- <p>
ესე სახელმწიფო უწინარეს წელსა ათასი-

სა აღიზარდა დიდის შეუერთებლობის-

აგან ქრისტიანეთასა. და პლ აღდგა მა-

თი ცრუ ქადაგი მამად. და სახელ ედგარი

მაიტელად. ვჲმე გამოსრულ იყუნეს

აბრაამის ცოლის ხარისაგან. მას უკან იწ-

ყეს ავაზაკობა. ქალაქებთა ზნ ბერძენთ-

ასა მოსულა. და ოდეს მეფეთა ბერძენთა-

მან მოუწოდეს მათ თვისად შემწეობ-

ად და აღნათქვამი გარდასახადი მათ აღ-

არ მისცეს. მაშინ ერთი მჯარე მეორედ-

ამ მოაშორეს. და უკანასკნელ თვით სამ-

</p>
<fw type="catch">ეგ</fw>
<pb n="93" f="47r"/>

- <p>
ეგო ქალაქი სტამბოლი. წელსა დასაბ-

ამით სოფლისად ექუსი ათას ცხრაას

სამეოცდა ერთსა აღიღეს:

</p>
- <p>

და ესრეთ არა გარნა სამეფო ბერძენთა

ანდ ევროპიაშიაცა მრავალი მჯარები

ვან ვენგერი. ბოლღარი. ფრანკ. ვლახეც

მოლდავა შვიდი ქალაქისა. და ლომატისა

სხვაცა მრავალი დაიპყრა. და ესრეთ.

განვრცელდა სიგმეზედ ესე სახელმწი-

ფო. ვენგერისა ქვეყნიდამ. ზღუამდის

ეთიოპამდის. სამი ათას ვერსზედ და უმ-

ეტესიცა. და განი მისი. ეგვიპტიოგან

ვე ზოვამდისინ. სამი ათასი ვერსი.

</p>
<fw type="catch">ანუ</fw>
<pb n="94" f="47v"/>
<p> ანუ მცირითა უმცირეს: </p>

- <p>
<hi rend="dropcap">ა</hi>
მა მხარესა ქალაქები არს დიდროვნები

მჯრები და მდიდრები. ვან სამეფო ქალ-

აქი. სტანბოლი რომელსაცა ბიზინტები

უწოდდენ. პირველად იერუსალიმი. ეგ-

ვიპტე. ალეეპო. დამასკო. ალექსანდრია

მაქა. აქედამე გამოვიდა წინასწარმეტყ-

ველი მათი ცრუ მაჰმადი) გამოაქუს ამ-

ას ქვეყანასა. მრავალი აბრეშუმისა და საქ-

ონელი აბრეშუმისა. ოქრო. ღვინო. გამო-

რჩეული. ბრინჯი. ზეთისხილი. საჭმე-

ლი მური. და სხვა ნივთები კეთილ-

სულნელი. შესავალი ზონთქრის კარისა

</p>
<fw type="catch">არს</fw>
<pb n="95" f="48r"/>

- <p>
არს დიდი. და განიგებენ მათდა ყოფად.

უმეტეს ორმოცდა ათის მილიონისას. წე-

ლიწადში ამისთვის) ხარაჯას ყოველთა ქრ-

ისტიანეთა ზან იღებენ მძიმეს. დავაჭ-

რობა მათ შორის დიდი ყოველთა ევროპი-

ისა ერთა შორის. და ძალი ხვანთქრისა

წელსა გასულსა იყო დიდად ფჳდ და მსწ-

რაფლ ჟამით შეუძლიათ. მინდორსა ზედა

გამოყვანა ცხენოსანისა მეომრისა ორასის

ათასისა ქვეითითა უმეტეს ასის ათასის

და მრავალი იარაღი და თადარიკი მკედრ-

ობათა:

</p>

- <p>

<hi rend="dropcap">რ</hi>

იგდება ესე მკარე ხვანთქრისაგან წარ

</p>

<fw type="catch">მარ</fw>

<pb n="96" f="48v"/>

- <p>

მართებითა ერთუფლებითა. და ამა უფლებ-

ასა მისცემს ვეზირსა თვისსა. და ისინი იხი-

ლვენ თავის თავის დაუბრკოლებელად ეს-

ეთ დიდსა აღწევნილობისა ძალში ჰყო-

ფენ თვისითა ნებითა ნასაღსა. სიკუდი-

ლსა აღოხრებასა მისივე უნდათ და მასვე

შიშსა და მსაჯულობასა. მათსა ნებათ

მისდრეკენ ამისთვის ძლივ ესეთსა ნებ-

ასა შუ ეგების ნახევარი წელიწადი გას-

წიოს. აჲ რისხვითა ხვანთქრისათა ანუ

სხვითა ბოროტითანსაქმითა რითმე წარწ-

ყმდებიან. სარწმუნოება მათი მოცემ-

ითა მაჰმადისათა.]. ისივე მიაჩნიათ

</p>

<fw type="catch">დი</fw>

<pb n="97" f="49r"/>

<p> დიდათ წმიდათ: </p>

</div>

- <div type="chapter" n="16">

- <head>

სტჳთჳჳ. ԿԻՆԻՆԿԸ

შისათა:.

</head>

- <p>

<hi rend="dropcap">ს</hi>

ამეფო ყიზილბაშისა რღივა უწინა-

****
რეს წელთა მრავალთასა დიდად სახე-
****
ლოვან იყო და შემძლებელ. და რ~
****
მეორე მას მკარესა შუამაღლიდა ქვ-
****
ეყანასა ზნერთ უფალნი. ახლა სამე-
****
ფო ის არის. არა დიდი სამძლურიცა
****
მისი არს აღმოსავლეთით. სამეფო ინ-
****
დოვეთისა დასავლეთით ურუმისა. სამ-
****
ხრეთით დუვიანე. ჩრდილოვეთით სამე-
<add place="margin-bottom">ე</add>

</p>
<fw type="catch">ფო</fw>
<pb n="98" f="49v"/>

- **<p>**
ფო ქართლისა. ზღვა ხვალიმინსკისა რღ-
****
არს გილანისა. აქუს სიგძე და განი. ვე-
****
რსი შვიდასი. ანუ რვასი ეგების მც-
****
ირითა უფროსი. სიმდიდრე მხრისა ამის
****
მრავალი. აბრეშუმი და საქონელი მისგანვე
****
ქმნულები. აგრევე და ბარბისაგანცა.
****
სამოგვე. საკმელი მარგალიტი. მახლობ-
****
ელ ურუმის კუნძულისასა ბარანისა.
****
მარცვალი ზღვასა შინა არს. და უმეტე-
****
სა ნაწილსა აღმოსავლეთისასა მარგალ-
****
იტსა ნაპირსა ზნყიზილბაშისასა: შვებ-
****
ენ შემოსავალი ყაენის განიგებენ ძლ-
****
ივ რვას მილიონამდის მიაწევს ამის-
</p>
<fw type="catch">თვის</fw>
<pb n="99" f="50r"/>

- **<p>**
თვის. და ომსაც ვერ შემძლე არს. დიდი-
****
სას აღწევნად. აწ ყოველთაშორის
****
გარემოს მეზობელთასა. სამარადისოდ
****
ეგებენ განსვენებასა. და თვით მოდგმა-
****
მა განაწესა. სახელმწიფო ესე ურუმ-
****
ისა მხრითგან მთებითა დიდითა და

****
ბიაზნებია. და ყენთა შორის ინდოვეთ-
****
ისათა ზოგჯერ მე ომი მასე ქნება.
****
აწ ყენი ინდოვეთისა სიმრავლისათვის
****
ჯართა თვისთასა და სპილოსათა ყიზილ-
****
ბამზედ უძლიერეს არს. ზოგჯერცა ოზ-
****
ბეგთა შორის ანუ ბუხარელთა ბრძლა
****
დიდი აქუსთ მათ:

</p>
<fw type="catch">მხა</fw>
<pb n="100" f="50v">
- **<p>**

მხარე ესე ფდ არს მთიანი და მცირე
****
წყლიანი. ამისთვის სავლელად გზა მას
****
მაღალს მთაზედ ფდ არს სასარჯლო.
****
უფლება აქუს ყენსა ყიზილბაშისა მო-
****
ყმეთა თვისთა ზნ მპყრობელობით და
****
შეუძლიათ მცირისა მარცხისათვის ანუ
****
არარასთვის კაცისა მოკულად. სარწმუნ-
****
ებით არიან ყიზილბაშნი. ურუმთა
****
მიერ მცირითა განყოფილნი. სწამსთ
****
ორთავ ერთი მაჰმადი. გარნა მოციქ-
****
ულად ის სხვა რიგად რათმე ერთმანერ-
****
თში მიაჩნიათ: -----

</p>
<pb n="101" f="51r">
</div>
- **<div type="chapter" n="17">**
****
- **<head>**
ხალხთათვის
****
ბიაზნისათა:
****
</head>
- **<p>**
<hi rend="dropcap">ბ</hi>
ატონობა ხალხთა ბიაზნისათა არს
****
განთესულ მრავალ ხალხად
<del rend="strikethrough">და</del>
ერად
****
ვწ თათარნი კალმუხნი მუნღალნი

****
კირპიზნი. და სხვანიცა მათგანსა. ყო-
****
ველსა ხალხსა ჰყავს თვისი თავადი
****
ანუ მირზა ანუ თავში. რომელნიცა
****
განთესვიტ. დიდსა მინდვრებსა. წყლისა
****
პირებსა აღურჩევიათ თვისთა პირუტ-
****
ყუთათვის ადგილი საცხოვრებელად
****
რაოდენსა მე ჟამსა. მუნ იმყოფებ-
****
იან. და ოდეს მას ალაგებს მოსძოვენ

</p>

<fw type="catch">კუა**</fw>**

<pb n="102" f="51v"/>

<p> კუალად სხვას ალაგას წარვლენ: **</p>**

- **<p>**

<hi rend="dropcap">ა**</hi>**

მა ერთა დაუცხრომელად აქუსთ შორის
****
ურთიერთას ბრძოლა. და თუმცა მე ყო-
****
ფილ იყო ძალი მათი ქვეშე უფლებასა
****
ერთისასა. ვეჭობ. სდ ევროპა თავისის
****
სიმრავლისაგან შესძლებდათ დამონე-
****
ბად ად მით ურთიერთიერთს შორის
****
შეიპყრნა ისინი უფალმან სიაკვაცე-
****
თა. სხვათა ერთაგან მჭედრობა მაფ
****
სრულიად ცხენისანი. იარაღი აქუსთ
****
მშვილდი ისარი. შუბი და მახვილი ცხენ-
****
სა მათსა. კარგსა შეუძლიან. ერთსა
****
დრესა სამოცი ანუ სამოცდაათი ვერ-

</p>

<fw type="catch">სისა**</fw>**

<pb n="103" f="52r"/>

- **<p>**

სისა გავლა. და დაუბრკოლებლად მტე-
****
რსა ზნ დაცემა. და ძალი მათი ესრეთ
****
მრავალ რიცხუ არს. რ შრავლის თაი-
****
შებისა მათისაგან ოცათასი. და ოც-
****
და ათი ათასი. და ასი ათასიც შეუძლ-
****
იათ შეკრებად. და ესეთებს ისინი ხა-
****

ნად იტყვიან. კალმუხნი და მუნღარ-
<b/>
ნი სარწმუნოებით არიან კერპთ თა-
<b/>
ყვანის მცემელნი. რომელიცა მიი-
<b/>
ღეს ჩინელებისაგან. და თილისმა მათ
<b/>
შორის არს დიდი. და რთვისთა მტე-
<b/>
რთა ზოგჯერ წვიმას ზოგჯერ თოვლს
<b/>
ანუ ზაფხულსა შმოჩვენებით დაუ

</p>
<fw type="catch">შვე</fw>
<pb n="104" f="52v"/>

- <p>
შვებენ ერთა ამათგანნი. მოყმეობენ

მეფესა მოსკოვისასა. მასვე არა გარნა

ხარჯსა აძლევენ. აჲ დამმსმინენი

არიან. ლაშქარსა წარსულად ვიზედაც

მათ წარგზავნიან

</p>

</div>

- <div type="chapter" n="18">

- <head>

სტჰ'ᲠᲘᲘᲘᲘᲘᲘ ო

ნეთისა:

</head>

- <p>

<hi rend="dropcap">ს</hi>

ამეფო ჩინეთისა. რომელსაცა ხინად

ეწოდება. მრავლის აღმწერლებისაგან

უძლიერესად და მრავალ ეროვნად დაუ-

მდიდრესად ყოველთა ასიისა მხარეთა

ზაყოფად უხსენებიათ. სამძღვრით

</p>

<fw type="catch">თვ</fw>

<pb n="105" f="53r"/>

- <p>

თვისითა შეეხება. ჩრდილოვით და

აღმოსავლეთით ზღვასა ლუვანესა

დიდსა დასავლეთიგანცა მოაწვა.

სამეფო ინდოვეთისა. სამხრეთითცა

მოსამძღურელობს დიდსა ცალიერსა

ბიაზნებსა მუნდარისასა. მის მხრით-

გან არს შემოზღუდვილი. დიდისა და

საკვირველისა გალაგნიტა ქვითკირისათა

რომელნიცა ათას ხუთას ვერსზედ სწ-

ვდება. და ისი გალაგანი. დიდათ

გასაკვირველია ყოველთა ერთათვის ევრ-

ობისათა. წაყუანილ არს დიადი მძ-

იმის სისქით მიერ მთისა. და სიგძის

</p>
<fw type="catch">აცა</fw>
<pb n="106" f="53v"/>

- <p>
აცა. განყოფებაცა ესე სამეფო. ხუთ

განყოფილებად. დიდად. მათგანსა ჰყავს

ყოველსავე თვითეულად თავისი მეფე

რომელთაცა ერთობით ყოველსა ჰყავთ

ერთიხანი. გინა მეფე მყოფი. ქალ-

აქსა შუპეყენას ანუ კამბელივას. შესა-

ვალსა მისსა განიგებენ. ყოფად უმე-

ტეს მრავალთა ხელმწიფეთა. და ძალი

მისი. ორასი ათასი ცხენოსანი. სამასი

ათასი ქვეითოსანი. შეუძლიათ შეკრ-

ებად. და რწიმრავლისა მჭრისა ამისთ-

ვის ყოვლისავე რაიცა კაცსა შეუძლიან

მისანდობად ამა ერთა ანუ არავის შორის

</p>
<fw type="catch">ბრ</fw>
<pb n="107" f="54r"/>

- <p>
ბრძოლა არა აქუსთ. და ეძიებენ ყოველთა

გარემოს მეზობელთა შორის განსვენებასა

ამისთვის რომე მკედრობათა საქმე. და

პატივი მოქალაქობათა. დიდად სარცხ-

ვინელად მიაჩნიათ. და იტყვიან. რწ

კაცი თვით თავისი ბუნებით არს შე-

ქმნულიო. გინა დაბადებულიო ში-

****
შველ. გარნა ყოველისავე საჭურველისაო
****
და ხამს მას ყოველთა შორის მშვიდობით
****
ბრძოლით და ომით მსგავს არიან ნადი-
****
რთა. და პირუტყუთა უსიტყველთა.
****
ესრეთისა მიზეზის გულისათვის. ერთა
****
ამათ გონიერება თვისი დაუპყრიათ. უმ

</p>
<fw type="catch">ეტ</fw>
<pb n="108" f="54v"/>

- **<p>**
ეტეს ჯელოვნებაზე მრავალ რიგზ-
****
ედ და ამაშიგან ესეთნი. არიან ჯელო-
****
ვანნი ვჴს საქონელსა შა აბრეშუმისასა
****
და ჭურჭელსა ქვისასა. უზეშთაესობენ ყო-
****
ველთა ერთა. ქვეყანასა ზა. და განიგ-
****
ებენ რსტამბა წიგნთა. და სროლა
****
წამლითა პირველად ამათგან პოვნილ-
****
არს. აქუსთცა ფჴდ პატიოსანი რჯ-
****
ულის დადება. მოქალაქობისა რომლ-
****
ითაცა მსაჯულობენ ყოველსავე მარ-
****
ლად. გარნა ყოველსავე შიშისა.
****
და რ შართალი სარწმუნოება. და ჭემ-
****
მარიტისა ღმისა და მაცხოვრისა

</p>
<fw type="catch">გან</fw>
<pb n="109" f="55-56r"/>

- **<p>**
განჯორციელება. უფლის ღმისა და მა-
****
ცხოვრისა არა აქუსთ. მრავლით გამოწლ-
****
ითგან განგებულობენ კერპთა ბომონ-
****
სა. ელენთასა თაყვანისცემენ. არა
****
გარნა მზესა და მთვარესა. და მრა-
****
ვალ რიგს კერპებსა. აჴდ და თვით სა-
****
ტანისაცა. და არა უყოფენ მას ბო-
****
როტსა. სიმდიდრე არს გამომავალი
****

ცა არს აღმოსავლეთით მდებარ-
<b/>
არს არა გარნა ვრცელ ფდ უპატო-
<b/>
სნეს არს სამეფო საყოფითა მიწისათა

</p>
<fw type="catch">და</fw>
<pb n="112" f="57v"/>
- <p>

და ქვითა ძვირ ფასითა სხვათა მკარეთა ზნ
<b/>
ქვეყანისათა. და რ შუნ არს აღმასი
<b/>
და წითელი იაგუნდი. სამძლუარი მისი
<b/>
აღმოსავლეთით. სამეფო ჩინეთის
<b/>
სამკრეთით ზღუა ლუვიანე. ჩრდილ-
<b/>
ოვეთით და დასავლეთით. სამეფო
<b/>
ბუხარისა. და ყიზილბაშისა. ამა სახ-
<b/>
ელოვანსა მკარესა გამოაქუს და აღ-
<b/>
ვსებს ყოველსა ქვეყანასა მცხედ-
<b/>
რისაგან თვისთასა. ძვირ ფასითა თვი-
<b/>
სითა ნაყოფითა. კეთილ სულნელი-
<b/>
თა. დარიჩინითა ჯავზითა და მისი-
<b/>
ვე ყვავილითა და პილპილითა და მიხ-
<b/>
<add place="margin-bottom">8:</add>

</p>
<fw type="catch">აკათა</fw>
<pb n="113" f="57r"/>
- <p>

აკათა. და სხვათა ფდითა კეთილ სულნელთა
<b/>
და თუმცა არა ყოფილ იყო. ჰაერი შე-
<b/>
მწველი. რ შუნ სიციხითა დიდითა
<b/>
კაცსა შებნედს. ვგონებ რ შხარესა მას
<b/>
შნ ყოფილიყოს მთელი ედემი. და პირ-
<b/>
ველ ქმნულისა კაცისა ადამისა საყოფ-
<b/>
ელი. განიყოფება ესე სამეფო. მრა-
<b/>
ვალ სამეფოდ. ანუ მხარებად. რომელ-
<b/>
ნიცა არს ესენი კამბაი. ორიისსა. ბე-
<b/>
ლღალა. არავან. პელუ. მალვეა. სი-
<b/>
ამ თიპურა. ვოური კალივუთ. და მალ-

<b/>

აბარ. მათგანი რომელნიმე დამორჩილ-

<b/>

ებულ არს. ინდოვეთისა ყაენისათა

</p>

<fw type="catch">ზოგ</fw>

<pb n="114" f="57v"/>

- <p>

ზოგთა თავისი სხვა მეფეები ჰყავსთ. ხალ-

<b/>

ხნი ესენი არიან საქმეთა ვაჭრობისათა

<b/>

და ხელოვნებათაც შა ფდ ხელოვანნი.

<b/>

აქუსთცა ომი უმეტეს გარემოსთათვი-

<b/>

სთა შორის ყიზიბაშთა და ბუხარელთა

<b/>

შორის და ერთიერთარს. შორის აქუსთ ბრძო-

<b/>

ლა დიდი რღთა მიერ მრავალთა გამო-

<b/>

ცდილს სპილოებს შეაბმენ ხორთუ-

<b/>

მსა ზა დიდსა ხრლმებსა. და ხმარობენ

<b/>

სარწმუნოებით არიან ზოგნი მაჰმა-

<b/>

დიანი. და სხვანი ბომონთა მაქებელნი

<b/>

გინა კერპთა თაყუანისმცემელნი. და

<b/>

კუალად ზოგნი არიან. რზრს პირუტ-

</p>

<fw type="catch">ყვს</fw>

<pb n="115" f="58r"/>

- <p>

ყვს არა სჭამენ. ამისთვის რომე. სწამთ

<b/>

რშკუდრის კაცის სული რომელსა პირუ-

<b/>

ტყვსა შა დაიმკვიდრებსო. და რზხს-

<b/>

ცა მათ შორის ძველი ჩვეულება. ოდეს

<b/>

ქრმისა მკუდრისა. ჯორცსა მისსა დას-

<b/>

წვენ. და ცოლსა მისსა თუმცა არა უწ-

<b/>

და ყვედრებისა სიტყუათა შა ყოფა.

<b/>

მას ცეცხლსა შა გარდაისხამს თავსა.

<b/>

კეთილ სულნელსა ზეთსა. ახლტება

<b/>

და ერთბამად ქმართა თვისთა შორის და

<b/>

აწვის. აქავე არს ხე საკვირველი. რომელ-

<b/>

სა ეწოდება ხერა. რომელიცა ოდეს

<b/>

ალიზრდება რტებისა თვისისაგან და

```
</p>  
<fw type="catch">უმე</fw>  
<pb n="116" f="58v"/>
```

- <p>
უმეებს მიწისაკენ. ვათოკსა წერილსა.
<b>
რომელიცა შეიხებს მიწასა ფესოვან იქ-
<b>
ნება და კდ ხე იქმნება. და ესრეთ ერთის
<b>
ხისაგან ტყე დიდი ალიზრდება. მეორე-
<b>
ცაა ხე ეწოდება. არბრისტითე ანუ
<b>
ხე მწუხარე. და ისი აროდეს. დღისით არ
<b>
აყუავდების. ად თამით ვიდრე დასავლად-
<b>
მდე მთისათა დგას ხე ვამე განკმელი.
<b>
ოდეს მზე დავალს. ერთისა საათით
<b>
ადყუავდების და გამოუთქმელსა კეთილ
<b>
სულნელებასა გამოუმეებს. ოდეს მზე
<b>
კულად აღმოვალს მაშინ ყვავილი ჩამოს-
<b>
ცვივდების და პირველვე სახითა მწუხარებ-

```
</p>  
<fw type="catch">ისათა</fw>  
<pb n="117" f="59r"/>
```

- <p>
ისათა შეიცვლების და ესრეთ სდ წელიწ-
<b>
ადში. ეს ყოვლის დღისათვის საკვირვე-
<b>
ლი ხე შეიცვლება:

```
</p>  
</div>  
- <div type="chapter" n="20">  
<b>
```

- <head>
კუნძულისათვის ინდოვე
<b>
თისა:
<b>
</head>

- <p>
<hi rend="dropcap">კ</hi>
უნძულებთაგან ინდოვეთისათა არს.
<b>
უპატიოსნესი კუნძული წოდებული
<b>
ცელამიდ. მაზედა გარნა ერთი დარი-
<b>
ჩინი. იზრდება. ამავე კუნძულსა შა
<b>
მრავალ არს სპილოები გამორჩეულნი და
<b>

გამოცდილნი. რომელნიცა სიდიდითა.

<b/>

შენიერებითა და გამოცდილებითა- ომისა

</p>

<fw type="catch">თა</fw>

<pb n="118" f="59v"/>

- <p>

თა უმეტეს ყოველთა ინდოეთისა სპილ-

<b/>

ობთაგან გამოდიან ამა კუნძულდამე და

<b/>

სავლეთით არს კუნძულები მალდვისა

<b/>

განიგებენ მოხუცებულნი აღმწერლები

<b/>

ამა კუნძულებთათვის. რწლრიცხვება

<b/>

უმეტეს არა თუ თერთმეტი ათასი უფ-

<b/>

როსი ნაწილი მათი. მოსახლენი და ზოგ-

<b/>

მი სიმდაბლის გულისათა მიწისათვის ცა-

<b/>

რიელი არს. ამაკუნძულსა შწიზრდება

<b/>

ხესა ზედა. დიდი ინდოეთისა კაკალი.

<b/>

ესეთის სიმრავლით. რ- მოსახლენი კუ-

<b/>

ნძულისა ამისნი მით კაკლითა იზრდებ-

<b/>

იან წყლითაცა რომელსა მასშიგან სამ-

</p>

<fw type="catch">წყ</fw>

<pb n="119" f="60r"/>

- <p>

წყურვალსა თვისსა შთასხმენ. და ხისა-

<b/>

გან სახლსა თვისთა აღაგებენ. და სვა-

<b/>

მალდებთა. ფურცლითა მით ხისათა და

<b/>

ხურვენ. სამყოფელსა თვისსა. გარემოს

<b/>

მათ კაკალთასა იზრდება მსგავს ხელი-

<b/>

სათა. მისგან აკეთებენ საბელსა. და

<b/>

ის კაკლები გააქუსთ ყოველსა ინდო-

<b/>

ვეთს შწ. და მისის ფასითა სხვას თავის

<b/>

მოსახმარ იყიდიან:

</p>

- <p>

კუნძული სუმართა განიყოფება.

<b/>

მრავალ რიგ სამეფოდ. მათგანი ახ-

<b/>

იმისა არს გამოჩენილი. აქ მრავალ რი-

<b/>

გი იზრდება პილპილი. და მადანი სპ-

</p>

<fw type="catch">ილე</fw>

<pb n="120" f="60v"/>

- <p>

ილენძისა მრავალ. და მისგან ჩამოსხმენ.

<b>

მოსახლენი მჭრისა ამისნი ზარბაზნებსა

<b>

აქ მრავალ არს სპილოები ტყეებში

<b>

დიდები. და საომრათ ფუდ გამოსადეგნი.

<b>

არიანცა კულად ამას კუნძულსა შინა

<b>

ნადირნი წოდებით რინოცეარ. რომელი-

<b>

ცა აღზრდილობით მრავლობით სპი-

<b>

ლოთა უმცირეს. და რშის შორის შე-

<b>

მაბშელობს. და მას დაამარცხებს ამის-

<b>

თვის რომე ნადირსა ნირცერსა მინა

<b>

მარტო რქასა შუ დიდი აქუს ძალი მი-

<b>

ერ ყოვლისავე შხამისა დასაწამლავისა-

<b>

თვის კაცისა მისცემია:

</p>

<fw type="catch">კუ</fw>

<pb n="121" f="61r"/>

- <p>

კუნძული იავა არს მრავლობით. არა

<b>

გარნა პილპილითა. ად და მიხაკითაცა

<b>

კაკლითა. ჯავზითა. და ყუავილითა.

<b>

და სხვათა ფრიადითა კეთილ სულნელითა

<b>

განიყოფება აგრევე. მრავალ სამეფო

<b>

მათგანი დიდი მეთერანი. და ვრალი ბა-

<b>

ნთამისა. არს თავის სარწმუნოებით

<b>

რომელნიმე მაჰმადიანნი. სხვანიცა უწ

<b>

წმინდურნი და კერპთ მსახურნი. ამას კუ-

<b>

ნძულსა შუ უწინარეს წლისა ოთხმეო-

<b>

ცისა. აღაშენეს გალიტელთა თავისთვის

<b>

ციხე ბათვია რომელსა შუ მათ ახლა უზ-

<b>

ისტ პრეზიდენტი. გინა ნაიბი გინა

</p>

<fw type="catch">მდ</fw>

<pb n="122" f="61v"/>
- **<p>**
მდურავი. და რაოდენი მე კაცნი მოფიქრალნი
<lb/>
და ყოველსა მხარესა ინდოვეთისას წარგზავ-
<lb/>
ნიან. ვაჭართა თისთა. და ესრეთ იქ შე-
<lb/>
ძლებაში და ძალი არიან რომ შეუძლიათ
<lb/>
საომრისა ხვამლდებისა უმეტეს ორმო
<lb/>
ცდა ათისა შეკრებად. და სიმდიდრე მა-
<lb/>
თი ესეთს ძალიანი რომ ყოველსა წელ-
<lb/>
იწადში წარმოგზავნიან თვისსა კვამალ-
<lb/>
დსა. გალატის ქვეყანაში. რომელსა
<lb/>
შე ესეთი დიდი სამკაული არს. რომ ფა-
<lb/>
სითა მიუწვდებიან. ათამდის და თხუ-
<lb/>
თმეტს მილიონამდის. და ამით ერთ-
<lb/>
ითა საშოვრითა გალატის ქვეყანა

</p>
<fw type="catch">ფდ</fw>
<pb n="123" f="62r"/>
- **<p>**
ფდ მდიდრდება. და სიმდიდრითა მით
<lb/>
დიდისა ომისა. მეზობელთა შორის თვის-
<lb/>
თა აღძრვად შემძლე არიან:

</p>
- **<p>**
კუნძული ბანდარისა არის არს არა დიდი
<lb/>
და რ ფდ მრავლობით არს კაკლითა ჯ. –
<lb/>
ვზისათა. და ესე კუნძული ყოველსა
<lb/>
ქვეყანასა აღავსებს ნაყოფითა
<lb/>
ამით. ხე მასზედა ნაყოფი ესე იზრდება-
<lb/>
მრავლით არს მსგავს ხესა მსხლისასა
<lb/>
გარნა უმცირეს. ესე კაკალი იზრდება
<lb/>
მათ ხეთა ზნ მსგავს ვაშლთასა. და
<lb/>
ოდეს ქერქი ზევითი აღეხდების ქვეშე
<lb/>
მისა არს ყუავილი გარემოს ხეჭუჭთა

</p>
<fw type="catch">მას</fw>
<pb n="124" f="62v"/>
- **<p>**

მას შიგან ის კაკალი შეუნჯებულ-

არს. სამგზის ერთსა ზაფხულსა შ

ერთსა ხესა ზნ დაწიფდების. თვესა

აგვისტოსა დეკენბერსა. და უმჯობესად

აპრილსა შნ ამა კუნძულსა შ-ა აქვს

საკვირველი მფრინველი ვიტყვით სიდიდ-

ით მცირითა რითმე უფროს ყუისას

ფერთა შავი. თავსა ზნ აქუს ძვალი

ვსაბურველი. ფეხი ფდ მაღლი. და

მით ვნ ცხენი იცემება. შთანთქამს

რკინას. და დიდსა რკინას ცხელსა ნაკლებ-

ცხალსა და ყინულსა ყოვლითურთ უვნებელად

</p>
<p> კუნძული მალდიისანი მდებარე არს ქვე- </p>
<fw type="catch">მე</fw>
<pb n="125" f="63r"/>
- <p>

შე ეკვაორიისასა. ანუ განმასწორ-

ებელთასა) თუმცა და მცირედნი არს

და რწოველსა ქვეყანასა ზნ სახელოვ-

ან არს ფდ ამისთვის რ შუნ შეკრებენ

მიხაკსა რიცხვით. ისინი არს ხუთი მა-

თავა. სახელები არს ესე. თურნათა.

თიდორია. მათერ. მახპნ. და ბახიან-

ხე მას ზედა ესე ნაყოფ იზრდების

მსგავს არს ხეთა ზეთისხილთასა.

ყუავილი მისი ესრეთ არს კეთილ სულ-

ნელი. რომ ყოველსა კეთილ სულნელებასა

ქვეყანასა ზედა უზემთაესობს:

</p>
<p> ამა კუნძულებსა შნ არაფერი პური </p>
<fw type="catch">არცა</fw>
<pb n="126" f="63v"/>
- <p>

არცა ბრინჯი არა არს დამოსახლენი

მჭრისა ამისნი იზრდებიან. და აკეთებ-

ენ ძირთაგან რომლისამე ხეთასა. და გარე-

****
ული თხა მუნ მრავალ არს ფჳ

</p>

- **<p>**
აქა იმყოფება გარნა საკვირველი მფრ-
****
ინველი ღამაიყნი რომელსაცა და სამოთხ-
****
ისად უწოდებენ. გინა. იტყვიან.
****
და ფრინავს ჰაერსა შჳ. აროდესცა და-
****
იძინებს:

</p>

<pb n="127" f="64r">

</div>

- **<div type="chapter" n="21">**

- **<head>**
ՇՈՔԴԺՇ
****
ქვეყნადის მესამედის ნაწილისა: - -
****
აფრიკისათვის:

</head>

- **<p>**
და ესრეთ აღვასრულე აღწერა მეორ-
****
ისა ნაწილის ქვეყანისათვის ვიწყებ აღ-
****
წერასა ქმნად მესამეთა ნაწილთა. აფ-
****
რიკისათა:

</p>

- **<p>**
ესე ნაწილი აფრიკა ძეს სამკრეთი-
****
საკენ გარეშემორტყმულარს. ყოველთა
****
მკარეტაგან ზღვებითა ლუვიანესითა.
****
და თეთრითა და შავითა გარნა ეგვიპტეს შჳ
****
აზიითურთ გზითა მიწისაცა არს მო-
****
ბმული მიწები და მკარები მყოფნი

</p>

<fw type="catch">ნა</fw>

<pb n="128" f="64v">

- **<p>**
ნაწილსა ამას შინა ესენი არს. ვარ
****
ვარია. ეგვიპტე. ბილედუნ ღერიდ.
****
ხარადუნი. ეთიოპია. აბესა. აბეს-
****
ალომელნი. მონომთათა:

</p>

- **<p>**
კუნძულნი არს ნაწილსა იმას შჳ
****
კანარისა. სუმათრა და სხვებიცა:

და ენასაც ხმარობენ ერთსა ფეხელთა შორის

და მოსახლენი არიან სარწმუნოებით ერთ-

ნი ხშირად აქუსთ ომი მეზობელთა თვის-

თა შორის. სამეფოთა ფეხთა შორის. და

შემძლებელ არიან ძალსა მინდორთა

ზნაგამოყვანად. უმეტეს ორმოცდა ათის

ათასის კაცისას:

</p>
- <p>
ნაპირთა თეთრთა ზღვისათა. მჯარესა

ამას შნავაზაკებთა ქალაქნი თუნის ან-

ჯორი. და სხვათა. მას შიგან ცხოვრობენ

</p>
<fw type="catch">ურუ</fw>
<pb n="131" f="66r"/>
- <p>
ურუმნი. და უმეტეს რრავალ რიგნი ერ-

ნი ქრისტიანეთანი. უნებლიეთ მიღებულ-

ნი კაცნი. რომელნიცა ცდუნებთა და

სატანჯველითა. ზოგნიცა. სიმდიდრისა

და პატივისა სოფლისა ამისთვის ცდუნებუ-

ლა მიიღებენ. სარწმუნოებს მაჰმად-

ისასა დაიკვეთენ და მუნ იქორწინებ-

ენ. და ზღუათა შნავაზაკობათათვის

გამოვლენ და შეუძლიანთ გარნა ერთა

ანჯირელებთა უმეტეს ოცდა ათი ანუ

ორმოცისა ხვამალდისა გამოყუნა დადი-

დსა ყოველთა ერთა ქრისტიანეთასა.

აოხრებასა და წარტყვენასა კაცთასა უყო-

</p>
<fw type="catch">ფენ</fw>
<pb n="132" f="66v"/>
- <p>
ფენ. ქვეშე ძლევასა იმყოფებიან ხვა-

ნთქართა ურუმისატა. და მისგან წლითუ-

რთ მიიღებენ. მურავს (რომელიცა თუ-

მცა შემოიწყებს არა მართლიად მსაჯ-

****
აწცა იმყოფებიან ქვეშე ძლევასა ურუ-
****
მთასა. ამა მხრითგან ხვანთქარი წლი-
****
თურთ შემოკრევს დიდსა ხაზინასა.
****
განიგებენ უფროს ორის მილიონისას
****
ოქროსას. მუნ იმყოფება სახელოვანი
****
სვეტნი. რომელსა უმოსწრაფედ განი-
****
გებენ გამოსავალთა. მოესათა აგებ-
****
ულ ყოფილ იყოს და ვერ შემძლებ-
****
ელ არს მიწევნად ჭკუათაგან კაცთა-

</p>
<fw type="catch">სა</fw>
<pb n="135" f="68r"/>

- **<p>**
სა. ვითარცა გარჯითა და ძალითა ესე-
****
თი დიდები მთები. ჳელთა კაცთაგან
****
აგებულა და შემძლე არიან დიდად საკვირ-
****
ველებად. ყოველსა ქვეყანასა ზნ მისა-
****
ჩნველად:

</p>
</div>
- **<div type="chapter" n="24">**

****
- **<head>**
****
ᲠᲚᲘᲗᲠᲢᲚᲘᲗᲠᲢᲚᲘ
****
</head>

- **<p>**
Რთიოპია გინა სამეფო აბესალომ-
****
ისა განავრცობს სამძლუარსა თვისსა
****
ჩრდილოვეთისაკენ ვიდრე ლივამდის
****
და ეგვიპტემდის. დასავლეთიდანე წყ-
****
ლამდის . თიღრისათა დასამეფომდის
****
კონღოისადმდე. სამკრეთით მთები რო-
****
მელსა მმთოვარისად ეწოდება. აღმ

</p>
<fw type="catch">სავ</fw>
<pb n="136" f="68v"/>

- **<p>**
სავლეთით სამეფომდის მაღადოქსამდ-
****
ისათა. და მელიღამდის და შავ ზღუამდის

<b/>
ესე სამეფო არს დიდი. და თუმცა დიდის
<b/>
სიცხის გულისათვის მუნ ჰური არ მოვა-
<b/>
ლს. არც იფელი. ან მრავალი მჭარე
<b/>
არს მუნ ჩვენდა. არა უწყებულ რათა
<b/>
მიწასა ნაყოფი მიწისა გამოაქუს სა
<b/>
ზრდოდ კაცთათვის. მოსახლენი მჭრ-
<b/>
ისა და მჭარეთა მისრეთისათა თეთრისა
<b/>
ზღვისა ნაპირსა ზედა მოსახლისათა.
<b/>
ყოველნი მოსახლენი აფრიკისანი შავნი

</p>
<fw type="catch">მრა</fw>
<pb n="137" f="69r"/>

- <p>
მრავალნი ცდილობენ შეტყობასა. რა-
<b/>
სათვის მათ მიდგამობს სიშავე ესეთი.
<b/>
და მის მიერ მიუგებენ მრავალ რიგნი.
<b/>
ძველისა აღმწერლებსაგან. უწყიან.
<b/>
რ-
<b/>
მამისა ნოესათვის. ოდეს წარლუნას
<b/>
უკან მიიციულებოდა. აკურთხნა ძენი
<b/>
თეისნი. სემ და იაფეთ. და მისცა სემს
<b/>
მემკვიდრობა ასისა. იაფეთსაცა მისცა
<b/>
ევროპა. ქამს. და ძეთა მისთა აფრიკა.
<b/>
მაშინ დადვა წყევა მესამესა ძესა
<b/>
ზნ ქამისათა. ამისთვის განკიცხა შიშლ-
<b/>
ოება მამისა თვისისა. და იქმნა მემკვი-
<b/>
დრენი მისინი მოსახლენი ქვეყანისა

</p>
<fw type="catch">ამის</fw>
<pb n="138" f="70v"/>

- <p>
ამის აფრიკისანი და ამისთვის წყებისა.
<b/>
ვიდრე აქამომდე. ძენი მისნი ყოველნი-
<b/>
ივე შავნი და სხუათა ერთა შორის გამოც-
<b/>
ვლილნი: -

</p>

- <p>
სხვანიცა აღსწერენ ვაჟე აერისა ცხელი-
<b>
საგან არიან ესეთნი შავნი. და რაშობ-
<b>
ებთან ყოველნივე შემწვარნი. ყვეითე-
<b>
ლნი. და მცირით გამო თვით ბუნება
<b>
მისდა მიმართ შემწეობს. ოდისცა
<b>
იწყებენ აღზრდასა სიშავესა ესეთსა
<b>
შინა შევლენ.

</p>
- <p>
სამეფოსა ამას აბესალომისსა მოსახლ-
<b>
ენი არიან ქრისტიანენი. აგრევე წინა-

</p>
<fw type="catch">ცა</fw>
<pb n="139" f="70r"/>

- <p>
ცა დაიცვეთენ. უვისთ თვისთვინ მეფე.
<b>
მასვე ნელუს ანუ კეისარს უწოდებენ
<b>
სწერენ თვისსა შესხმასა შა ყოფად.
<b>
მეთა დავითისათა. ამისთვის რამეთუ
<b>
დედოფალი სამსკისა ოდეს წარმოიქცა
<b>
სოლომონისაგან. შვა მისგან ძე. მის-
<b>
განცა ესე მეფენი უწყიან თვისსა ძე არ-
<b>
ჩამომავლობასა:

</p>
- <p>
ძალი აქუს დიდი და თვისსა მკედრობას
<b>
გამოიყუანს მინდორთა ზა უმეტეს ხუთ-
<b>
ასი ათასსა. კაცსა და მასთან ხუთას
<b>
სპილოებს. მეომარს:
<b>

</p>
<p> სულიერნიცა ჰყავთ მათ პატრაქი. </p>
<fw type="catch">მონა</fw>
<pb n="140" f="70v"/>

- <p>
მონასტერნი მრავალნი. მამაკაცისანი და დე
<b>
და კაცისანი. ხუცესნი მათნი არიან ბე-
<b>
რძულეებრივ წესითა შეუღველნი. და-
<b>
იზრდებიან. სარჯლითა ხელთა თვისთაგ-
<b>

ან. მარხვა თვისი ფუძ მტკიცეთ უპყრიათ
<b/>
ერთბამად ორივე რჯული ძველი და ახალი
<b/>
ენა და წიგნი აქუსთ სხვარიგი. და სხვათა
<b/>
ერთა შორის განყოფილი არიან. ბერძენ-
<b/>
ნნი უწოდებენ ამათ კობტად:

</p>
- <p>
შესავალსა ამა მეფისასა განიგდებენ
<b/>
ფუძ დიდსა. სიმრავლეთათვის მუნ ოქრო-
<b/>
თა. და თვალთა ძვირ ფასთა. ევროპისა
<b/>
მკარეთაგან მუნ მცირედ იმყოფების

</p>
<fw type="catch">კაცი</fw>
<pb n="141" f="71r"/>
- <p>
კაცი ამისთვის ფუძ შორს არს. და ბიაზნ-
<b/>
ები ძნელად გასავლელი ყოველსავე
<b/>
ბრძავს:

</p>
- <p>
მკარესა ბილედურდერინდსა სახლითვისი
<b/>
აქუს ხეთა სიმრავლისაგან მუნ მოზარ-
<b/>
დულთა ხურმათასა. დამოსახლენი მხარ-
<b/>
ისა ამისნი მით ნაყოფთა იზრდებიან
<b/>
და უზომოებისა ცხელისა ჰაერისა იქიურ-
<b/>
ისათვის:

</p>
- <p>
მოსახლენი. კაცნი გულ დაღვრემი-
<b/>
ლნი. შეერთება და ვაჭრობა აქუსთ სხ-
<b/>
ვათა ერთა შორის. გარნა მიჰყიდიან
<b/>
მათ ხურმასა. და ქუასა მარმარილოსათა

</p>
<fw type="catch">რომ</fw>
<pb n="142" f="71v"/>
<p> რომელიცა მუნ ფუძ მრავალ არს:</p>

</div>
- <div type="chapter" n="25">
- <head>
ՀՈՔԼԻՇ ԳԻՒ
<b/>
ყნისა
<b/>

მ
ეთხედის ნაწილისა ამერიკისათვის:
</head>
- <p>
    ა
    ქამომდე აღვსწერე. სამთა ნაწილთ
    <b>
    თვის. ევროპისათვის. ასისათვის. და აფ-
    <b>
    რიკისათვის. აწცა ვიწყებ აღწერად
    <b>
    მეთხეთა ნაწილთათვის. ამერიკისათ
    <b>
    რომელსაცა ახალ ქვეყანად უწოდებთ
    <b>
    ამისთვის წელსა არა დიდხანსა შიშობვა
    <b>
    ესე ნაწილი ამერიკა სხვათა სამთა ნაწ-
</p>
<fw type="catch">ილთა</fw>
<pb n="143" f="72r"/>
- <p>
    ილთა. ზღვითა ლუკიანესითა განეყო
    <b>
    და გამოუცდელიობათა განცდა მენაობათა-

    სა ძველთაგანვე უცოდინრობისათვის

    ერთაგან. ჩვენთა მწარეთგან მყოფთა

    სა. ვიდრე წელთა შვიდ ათასამდის. ოდე-

    სცა უფალმან ღწ კეთილი ინება მწარ-

    ეთა ერთა ევროპისათვის გამოცხადებად

    და რწოვიდა ვინმე კოლუმბუსი მოსახლე

    იტალიისა მწრისაგან. ლიბანის მეფ-

    ისა ფერდინანდთან. და გამოსთხოვა

    რაოდენი მე ხვამალდები და მით.

    ფღ მრავლის სარჯლით ათორმეტისა.

    კვირისა რონინებითა იპოა. ასე მდიდრად
</p>
<fw type="catch">მდ</fw>
<pb n="144" f="72v"/>
- <p>
    მდიდარს არს მწარე კუნძული პირველად

    იპოა. და მას ღიშპანიოლილოდ უწ-

    ოდა არამედ ესე
    <unclear unit="chars" quantity="6" reason="illegible"/>
    შესმენელ

    იქმნა და შებრვილებული მეფესა ღი

შპანისასა. მიგუარეს კუალად. რომ-

ელიმე ამერიკუს წარგზავნეს. რომელი-

ცა თვით მხარე ამერიკა იპოვა. და

თვისითა სახელითა ამერიკად უწოდა

</p>
- <p>
განიყოფება ესე ნაწილი ორს მხა-

რეთ. ერთი ჩრდილოვითით მეორეცა

სამჭრეთით ჩრდილოვითისად ითქმ-

ის ღიპანია ახალი ფლორიდა ფირდ-

ინია ახალი გალილია. ინგ-

</p>
<fw type="catch">ლიზი</fw>
<pb n="145" f="73r"/>
- <p>
ლიზი. ნედერლანდია. კანდა. თერრა. ახ-

ალი. ანუ ქვეყანა ახალი. სამხრეთისა

ბრაზილია. პარადანია. და სხვები-

ცა. და აღსაწერად გუაქუს ესე მხ-

არები. გამოჩენილები:

</p>
</div>
- <div type="chapter" n="26">
- <head>
ΠΙΣΤΟΧΗΣ

ახლისათვის
</head>
- <p>
ღიშპანიისა ახალსა უპყრია. თვის-

თვის მრავალნი მკარები და ერნი მა-

თგანი ყოველნი თვითეულისა ენითა

ლაპარაკობენ. ტახტი მხარისა ამის

არს მექსიკო და მეპირველე ყოველთა

<add place="margin-bottom">10</add>

</p>
<fw type="catch">ად</fw>
<pb n="146" f="73v"/>
- <p>
ადგილთა ამერიკისათა. პირველ მოსულადმდე

ღიშპანელებისათა იყო ამა ქალაქსა შს სამ-

ეოცდა ათი ათასი მოსახლე. ად ისინი შე-

მუსკრილებსა სატანჯველითა მრავალნი.

აღობრდნენ. და აწცა ის ქალაქი. ფშ პატი-

ოსან არს აშ არა ესრეთ ვაპირველ იყო:

</p>

- <p>

აქა ცხოვრებს მეპირველე ვლევოდა.

გინა მოურავი გინა მამასახლისი. გინა

მელიქი. რომელიცა მართავს ყოველსა

მოწესებულსა. მჯარებსა ამერიკისასა.

სულიერიცა მათნი არს მეპირველე არქი-

ეპისკოპოსი:

</p>

<p> ამა მჯარესა შა დაიბადება ოქრო ვერცხლი </p>

<fw type="catch">მარ</fw>

<pb n="147" f="74r"/>

- <p>

მარგალიტი. ბალახამ კოჩენილა. ძირი

მეხოკან. ხე სასათდრი გოგირდი დასხ-

ვებიცა. მოსახლენი მხარისა ამისნი წინ-

ასწარ ამისა იყვნენ. და ახლაცა მრავალნი

არიან კერპთ თაყვანისმცემელნი. აწცა

მრავალნი მოიქცენ. და სწამსთ ქუს მიერ:

</p>

</div>

- <div type="chapter" n="27">

- <head>

შეცქიციცეწის

ფლორიდესათა:

</head>

- <p>

<hi rend="dropcap">ფ</hi>

ლორიდა არს მხარე პატიოსანი და ჰაე-

რით შეზავებული. და ყოველითავე თუმცა

და მხარებითა. და რაპატიოსნითა ნაყო-

ფითა აღსავსე არს ეგრეთვე და ნადირნი

</p>

<fw type="catch">ც</fw>

<pb n="148" f="74v"/>

- <p>

ც ყოველივე მრავალი. ფშ დათუნი მგელ-

ნი. ლეოპადრნი. ფოცხვერნი. ბაბრნი

და წყალთა შუ მათთასა მრავალნი გვე-
<b/>
ლნი და კორკოდლონი და სხვა ქვეწარ-
<b/>
მავალნი. საძაგელნი რომელთაცა შორის
<b/>
მოსახლეთა მის მკრისათა. დაუცხრომ-
<b/>
ელად. აქუსთ ბრძოლა. და მოჰკულენ
<b/>
და შეშჷამენ: ერნი მკრისა ამისნი კაც-
<b/>
ნი არიან. გულ ჩაღურემილ-
<b/>
ნი დაიარებიან შიშველნი. და ყოველი კე
<b/>
<del rend="strikethrough">ფო</del>
თილი ჩვეულება განიზრდილობა
<b/>
სამოქალაქო არა აქუსთრა. ერთიერ-
<b/>
თას შორის ბრძოლა დაუცხრომელი

</p>
<fw type="catch">აქუ</fw>
<pb n="149" f="75r"/>

- <p>
აქუსთ. და ოდეს შეიპყრობენ მტერსა
<b/>
თვისსა ცოცხალსა აჰმევენ მას. და
<b/>
განადღებენ. და თუმცა აღდგომა-
<b/>
სა სულთა კაცთასა აღიარებენ.
<b/>
და რთაყუანისცემენ კერპთა და-
<b/>
შესაყრელად მისრულთა შორის
<b/>
ფდ არიან უგბილნი. და დაუდგინ
<b/>
-ებელნი

</p>
</div>
- <div type="chapter" n="28">
<b/>

- <head>
შჷტჷტჷტჷტჷტჷ
<b/>
პერუანისათა:
<b/>

</head>
- <p>
პერუანისა მჯარე არს. უმდიდრესი
<b/>
ყოველთა ზნსხვათა. პლი ქალაქი
<b/>
არს ლშა. და მრავალი ქალაქები

</p>
<fw type="catch">აქუს</fw>
<pb n="150" f="75v"/>
- <p>

პატიოსანი და ფუძეს მჭარი მრავალ
<b/>
ეროვან. და ესე არს სახელოვანი მჭარი
<b/>
იმისგან ესეოდენ სიმდიდრე. ყოვ-
<b/>
ლის წლისათვის მეფესა ღიშპანისა
<b/>
სა. შემოსდის. მუნვე იბადება. მრ-
<b/>
ავალი ოქრო ვერცხლი ესეთის სი-
<b/>
მრავლით. რაც. ოდენ შეიძლებ-
<b/>
ის. თქმად. რუსე მჭარე აღმუწყ-
<b/>
ველსა საუნჯესა იპყრობს თვისთ
<b/>
და ყოვლის წლისათვის გამოდის აქამომდე
<b/>
ოცდა ათი და ორმოცი და უმეტესი
<b/>
ევიმყოვისა მილიონი. რღ არს ასლანი

</p>
<fw type="catch">მც</fw>
<pb n="151" f="76r"/>

</div>

- <div type="chapter" n="29">

- <head>

შეჯიჟიღიღი

<b/>

ვის:

<b/>

ხილისათა:

</head>

- <p>

ხილისა მჭარე არს. სამჭრეთით მი-

<b/>

წოლვილი ამა მჭარესა შა ჯერეთ-

<b/>

ცა მოსახლეთ. ღიშპანელებთა შრის

<b/>

ბრძოლა აქუსთ და მოყმელობასა შა-

<b/>

თსა ქვეშე ყოფნა არ უნდათ. და

<b/>

კაცნი არიან ზრდილობით დიდნი

<b/>

და ოდეს იხილვენ ცეცხლისა სა-

<b/>

ჭურველსა კვამლსა ზაშესციან.

<b/>

ღიშპანიკელებსა დაუმარცხებელ. ამი-

<b/>

სთვის აქადამე მცირემოსავალი შემ

</p>

<fw type="catch">უკ</fw>

<pb n="152" f="76v"/>

<p> უკრბება. მეფესა ღიშპანისასა.</p>

</div>

- <div type="chapter" n="30">

- <head>
 <b>
 შქცქიქცქ
 <b>
 ვის ბრაზილისათა
 </head>
 <p> შხარე ბრაზილისა დღეს. ქვეშე ჰყრობ- ელობასა მეფესა პორთუგალიისასა.
 გარდამოაწვა აღმოსავლეთით ზღუა- სა დიდსა ლუვიანესასა მიერ ჰაე- რი აქ ფდ
 მრთელ და შეზავებულ ამ- ისათვის გამოაქუს მიწასა მრავალი პატიოსანი ნაყოფი.
 მათგან გვებ- ადება უფროსი ერთი ჩვინ აქ შაქარი. </p>
 <fw type="catch">და ის</fw>
 <pb n="153" f="77-78r"/>
 - <p>
 და ის შაქარი გამოაქუსთ ყოველსა საბ-
 <b>
 ატონოში. და მკრებში ევროპიისამი
 <b>
 დაიბადება ესე ჩალაშიდ. მას მოჰკვე-
 <b>
 თენ. და მსუკან წისქვილსა შიგან
 <b>
 გამოსწურვენ მისგან წვენს. რომელს-
 <b>
 აც დიდროვანს ქვაბებში ადუღებენ
 <b>
 და მისგან შაქარი დაჯდება:
 </p>
 - <p>
 მოსახლენი მკრისა ამისანი ფდ ბორ-
 <b>
 ოტნი და შევიწროვებულნი სისხლის
 <b>
 მსმელნი კაცნი არიან. არიციან
 <b>
 ყოველივე სარწმუნოება და მოქალაქო-
 <b>
 ბა. და იარებიან კაცნი და ქალნი
 <b>
 შიშველნი. უფროსნი ერთნი ნაწილი
 </p>
 <fw type="catch">სულ</fw>
 <pb n="154" f="78v"/>
 - <p>
 სულ კაცის მჭამელნი არიან შიმკობენ
 <b>
 თავის თავს. ბუმბულითა სხვადასხ-
 <b>
 ვა ფერთა. სხვადასხვა რიგის თუთ-
 <b>
 ისაგან და სხვისაგან და ნებთვითა და ყუ-
 <b>
 რითა და ბაგითა საკურები ქუათაგან
 <b>
 დააქუსთ. ჯორცითა ისინი არიან
 <b>
 ყვითელნი და მასთან მრავლის რიგის
 <b>
 საღებავით შეიჭრელებენ თავის თავს ფდ
 <b>
 ჩვენ უცხოთათვის საჩვენებლად“
 <b>

ბრძოლა მათ შორის სამარადისოდ და
<b/>
უცხოველი. იარაღი მათი დიდი
<b/>
და მძიმე ჯოხი მშვილდი ისარი შუ-
<b/>
ბი და შურდულ მას შიგან შთადე-
</p>
<fw type="catch">შენ</fw>
<pb n="155" f="79r"/>
- <p>
ბენ ქუასა. და ფდ ხელოვნებით და სი-
<b/>
შორით შეუძლიათ მით კაცისა მოკულა
<b/>
და რომელსაც თავის მტრისაგან მოჰკულ-
<b/>
ენ მას და შემჰამენ. და ზოგნიცა ამათ-
<b/>
განნი. ყოვლის დღის მუსაზოდის.
<b/>
გულისათვის ქრისტიანეთა შორის მოსაწო-
<b/>
ნებით გამოცხადდებიან მშვიდ ყოფად
<b/>
ამა მჯარეთაგან გამოდის შაქარი. ბოსე-
<b/>
მის ხე. ბანბა. მასტიკა. კასია.
<b/>
დასხვაცა:
</p>
<pb n="156" f="79v"/>
</div>
- <div type="chapter" n="31">
- <head>
    ჯ
    <b/>
    ჯღწერა მეხუთისა
    <b/>
    ნაწილისა ქვეყ
    <b/>
    ანისათვის
    </head>
- <p>
და ესრეთ მეოთხე ნაწილი ქვეყნისა
    <b/>
აღვსწერე მცირესა გარნა მოგახსენებთ
    <b/>
რომელთამე ნაწილთათვის. რომელსამე
    <b/>
წელსა არა დიდ ხანსა შინა უქინარ-
    <b/>
ეს წელთა ორმოცთასა მენაობითა
    <b/>
ხვამლდთასა იპოა. და მეხუთე ნაწი-
    <b/>
ლად ეწოდა ესე არს სამხრეთისა:
</p>
- <p>
აღ ამისთვის მცირედიმე ნაწილი
    <b/>

ნაპირებისა მის მტრებასა გამოცადა

</p>

<fw type="catch">და</fw>

<pb n="157" f="80r"/>

- <p>

და რაცა ოშორეს მის ქვეყანისასა ჩვენ-

<b>

ნი ქრისტიანენი ყოფილად არა უწყე-

<b>

ბისათვის ენათასა მათთა. გინა სიშო-

<b>

რისათვის ფრიადისათა შიშისათვის წარ-

<b>

წყმედისა თვისისათა. ვერვინ ვერ იკად-

<b>

რა მის მტრებისა მყოფებთაგანმან გა-

<b>

ნცდა. და ამა მიზეზისათვის. ნაწილისა

<b>

ამის მეხუთისა მტრებათვის და ერთა-

<b>

თვის უწყებით აღწერას ვერ შემძლ-

<b>

ებელ ვართ. და დაუტევებთ მომავა-

<b>

ლთა ნათესავთათვის მათთვისცა უფ-

<b>

ალმან ღწ კეთილი ინებოს თვისსა

<b>

ჟამსა შა ესრეთ ვა და ამერიკუს ამცნო

</p>

<fw type="catch">მათ</fw>

<pb n="158" f="80v"/>

<p> მათდა გამოჩინებად: </p>

- <p>

აწცა კმა ვიქმნებით აღწერთა ამით

<b>

მოკლითა რომელიცა ყოველთა გამოჩ-

<b>

ენილთა ადგილებთათვის ქვეყანი-

<b>

სათა მაღლად ამისა მოკლედ მიმი-

<b>

ხსენებია. და ყოველსავე მკითხველსა

<b>

ვლოცავ რათა ესე ჩემი ნამუშავები

<b>

სასჯელი წარიკითხოთ კეთილ საყუარ-

<b>

ლად მიიღოთ. თუმცა ენებისთვი-

<b>

თვითეულთა საბატონოსათვის და მკარეთა

<b>

თვის უწყებ. წარიკითხოს დიდროვანი

<b>

ქარტები. გინა კოხმოლრაფია. რწ

<b>

არს წიგნი წერილი სდ ქვეყანისა

</p>

<fw type="catch">სად</fw>

<pb n="159" f="81r"/>

- <p>
სადაცა ფუძ განვირცელებით ყოველთა
<b/>
ნაწილთათვის და ყოველთა ქალაქთა
<b/>
თვის აღწერა დადებულ არს:

</p>
- <p>
ესე მოკლეთ აღწერა გვიქმნია. გარნა
<b/>
შემწეობათ. ესეთებისათვის რომელნიცა
<b/>
მოდომნე არიან გაგებად განსაზღუ-
<b/>
რებისათვის ქვეყანისა. სიმრგულისათვის
<b/>
და ნაწილებისა და საბატონოებისა მას
<b/>
შიგან მპყრობელ მქნელებთათვის ად
<b/>
ესოდენი დრო. გინა მოცალება
<b/>
სარჯელთა თვისთა წოდებულთა.
<b/>
ხარისხთაგან წარსაკითხავად დიდროანი
<b/>
წიგნები არა აქუთ ოდესცა ესე თუმ

</p>
<fw type="catch">ცა</fw>
<pb n="160" f="81v"/>

- <p>
ცა და მცირე აქუსთ წასაკითხავად არს
<b/>
შემაგნებელ. შეიძლება ცოტა.
<b/>
და სხვებისაც. გამოცდილებისა მილ-
<b/>
ება. და ყოველთა შორის. მოსრულ-
<b/>
თა მიერ. გამოცდილებით ყოველთა
<b/>
მწარეთათვის სიტყუა მიგებისათვის
<b/>
ქნებად:

</p>
- <p>
დასრულდა წიგნი ესე ლეოლრაფია ანუ მო
<b/>
კლედ ქვეყნის სიმრგულისათვის აღწერა
<b/>
პირველ ლათნთა ენისაგან რუსულად
<b/>
თარგმნილი. ხ რუსულისაგან ქართულად:
<b/>
ხელითა: ზ ე შ: 177 წ:

</p>
<p> რომელნი ქერაბინთა </p>

</div>

</div>

</body>

</text>

</TEI>